

Komisja
Europejska

Unia Europejska

Czym jest
i czym się
zajmuje

Unia Europejska – Czym jest i czym się zajmuje

Komisja Europejska

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej

Serwis redakcyjny i ukierunkowane działania informacyjne

Rue de la Loi/Wetstraat 56

1049 Bruksela

BELGIA

Manuskrypt ukończono w marcu 2022 r.

Niniejszy dokument w żadnym wypadku nie stanowi oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022

© Unia Europejska, 2022

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Wszystkie zdjęcia: © Shutterstock, © Fotolia i © Adobe Stock, z wyjątkiem zdjęć na następujących stronach: Reakcja na COVID-19; Europejski Zielony Ład; Zatrudnienie, wzrost gospodarczy i inwestycje; Podatki i cła; Przestrzeń kosmiczna; Unijna polityka sąsiedztwa i rozszerzenie UE; Prawa podstawowe; Sprawiedliwość i praworządność; Równość płci; Rasizm i równość; Równość osób LGBTIQ; Niepełnosprawność; Osoby w wieku powyżej 50 lat; Bezpieczniejszy internet; Obywatele i demokracja; Sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo obywateli; Kultura, media i sport: © Unia Europejska

Print ISBN 978-92-76-24661-9 doi:10.2775/8464 NA-04-20-632-PL-C

PDF ISBN 978-92-76-24638-1 doi:10.2775/20550 NA-04-20-632-PL-N

HTML ISBN 978-92-76-24609-1 doi:10.2775/27286 NA-04-20-632-PL-Q

Spis treści

Unia Europejska – Czym jest i czym się zajmuje.....	5
Unia Europejska w skrócie	7
Co robi Unia Europejska	13
Reakcja na COVID-19.....	14
Zdrowie.....	15
Europejski Zielony Ład.....	16
Działania w dziedzinie klimatu.....	17
Środowisko	18
Energia.....	19
Transport i turystyka.....	20
Żywność i rolnictwo.....	21
Oceany i rybołówstwo.....	22
Gospodarka, finanse i euro.....	23
Zatrudnienie i sprawy społeczne.....	24
Zatrudnienie, wzrost gospodarczy i inwestycje....	25
Regiony.....	26
Badania naukowe i innowacje.....	27
Jednolity rynek.....	28
Ochrona konsumentów.....	29
Uczciwa konkurencja.....	30
Podatki i cła.....	31
Przestrzeń kosmiczna.....	32
Sprawy międzynarodowe i bezpieczeństwo.....	33
Partnerstwa międzynarodowe.....	34
Unijna polityka sąsiedztwa i rozszerzenie UE	35
Handel	36
Pomoc humanitarna i ochrona ludności.....	37
Prawa podstawowe	38
Sprawiedliwość i praworządność	39
Równość płci	40
Rasizm i równość.....	41
Równość osób LGBTIQ.....	42
Niepełnosprawność.....	43
Osoby w wieku powyżej 50 lat	44
Gospodarka cyfrowa i społeczeństwo cyfrowe....	45
Bezpieczniejszy internet.....	46
Obywatele i demokracja	47
Budżet UE.....	48
Migracja i azyl.....	49
Strefa Schengen.....	50
Sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo obywateli.....	51
Kształcenie i szkolenie.....	52
Młodzież	53
Kultura, media i sport.....	54
W jaki sposób Unia Europejska podejmuje decyzje i działania	57

Unia Europejska

Czym jest i czym się zajmuje

5

WPROWADZENIE:

CZYM JEST TA PUBLIKACJA

Publikacja ta jest przewodnikiem na temat Unii Europejskiej (UE) i prowadzonych przez nią działań.

W sekcji pierwszej wyjaśniono pokrótce, czym jest UE.

W sekcji drugiej „Co robi Unia Europejska?” opisano działania, które UE podejmuje w ponad 40 różnych obszarach, aby poprawić jakość życia obywateli w Europie i poza nią.

W sekcji trzeciej „W jaki sposób Unia Europejska podejmuje decyzje i działania” opisano instytucje znajdujące się w centrum procesu decyzyjnego UE oraz to, w jaki sposób ich decyzje przekładają się na działania.

Niebieską czcionką zaznaczono linki do bardziej szczegółowych informacji, z których można korzystać w wersji HTML i PDF niniejszej publikacji.

Publikacja w tych formatach dostępna jest na stronie internetowej

<https://op.europa.eu/webpub/com/eu-what-it-is/pl/>

1 Unia Europejska w skrócie

Unia Europejska (UE) jest wyjątkową unią gospodarczą i polityczną między 27 państwami europejskimi. UE, jaką dziś znamy, ma swoje korzenie w kilku traktatach podpisanych po II wojnie światowej. Pierwsze kroki polegały na usprawnieniu współpracy gospodarczej zgodnie z zasadą, że państwa, które prowadzą ze sobą wymianę handlową, stają się gospodarczo współzależne, a zatem jest bardziej prawdopodobne, że będą unikać konfliktów. W rezultacie w 1958 r. utworzono Europejską Wspólnotę Gospodarczą, której pierwotnym celem było zacieśnienie współpracy gospodarczej między sześcioma państwami: Belgią, Niemcami, Francją, Włochami, Luksemburgiem i Niderlandami.

Od tego czasu do UE przystąpiły kolejne 22 państwa (a Zjednoczone Królestwo opuściło UE 31 stycznia 2020 r.), w wyniku czego powstał ogromny **jednolity rynek** (znany również jako rynek „wewnętrzny”), który wciąż się rozwija, aby osiągnąć pełny potencjał.

Unia, która pierwotnie miała charakter czysto gospodarczy, przekształciła się w organizację obejmującą wiele różnych **obszarów polityki** – od klimatu, przez środowisko i zdrowie, aż po stosunki zewnętrzne i bezpieczeństwo, sprawiedliwość i migrację.

UE zapewniła ponad pół wieku pokoju, stabilności i dobrobytu, pomogła podnieść poziom życia i wprowadziła wspólną walutę europejską: **euro**. Obecnie ponad 340 mln obywateli Unii w 19 państwach używa euro jako swojej waluty, korzystając z zalet, jakie euro ze sobą niesie.

Dzięki zniesieniu kontroli granicznych między większością państw UE ich obywatele mogą swobodnie podróżować po prawie całym kontynencie. Znacznie łatwiej jest teraz **żyć i pracować** w innym państwie w Europie. Wszyscy obywatele Unii mają prawo i swobodę wyboru, w którym państwie UE chcą studiować, pracować czy też przejść na emeryturę. Każde państwo UE musi traktować obywateli Unii w dokładnie taki sam sposób jak własnych obywateli, jeśli chodzi o kwestie zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i podatków.

Główną siłą napędową gospodarki unijnej jest jednolity rynek. Umożliwia on swobodny przepływ towarów, usług, kapitału i osób. UE dąży do rozwijania innych obszarów, takich jak energia, wiedza i rynki kapitałowe, aby zapewnić Europejczykom możliwość czerpania z nich jak największych korzyści.

UE nadal koncentruje się na zwiększaniu przejrzystości i demokratyczności swoich instytucji. Decyzje podejmowane są z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliżej obywateli. Więcej uprawnień przyznano bezpośrednio wybieralnemu **Parlamentowi Europejskiemu**, natomiast parlamenty narodowe odgrywają większą rolę, współpracując z instytucjami unijnymi.

W UE obowiązuje zasada demokracji pośredniej, obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim, a państwa członkowskie – w **Radzie Europejskiej** i **Radzie Unii Europejskiej**.

Obywatele Unii zachęca się do wnoszenia wkładu w życie demokratyczne Unii przez **przedstawianie swoich poglądów** na temat polityki UE w trakcie jej opracowywania lub przez sugerowanie ulepszeń w obowiązujących przepisach i polityce. Dzięki **europejskiej inicjatywie obywatelskiej** obywatele mogą mieć większy wpływ na politykę UE, która oddziałuje na ich życie. Obywatele mogą również zgłaszać **skargi** i zapytania dotyczące **stosowania prawa Unii**.

Jak zapisano w Traktacie o Unii Europejskiej, „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”.

Wartości te stanowią integralną część europejskiego stylu życia. Godność człowieka jest podstawą wszystkich praw podstawowych. Musi być szanowana i chroniona.

Prawa człowieka są chronione **Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej**. Obejmują one prawo do wolności od dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, nie-

pełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, prawo do ochrony danych osobowych oraz prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

W 2012 r. UE otrzymała **Pokojową Nagrodę Nobla** za działania na rzecz pokoju, pojednania, demokracji i praw człowieka w Europie.

Status obywatela Unii oznacza również korzystanie z praw politycznych. Każdy dorosły obywatel Unii ma prawo kandydować i głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego, zarówno w państwie miejsca zamieszkania, jak i w państwie pochodzenia.

Podstawę UE stanowią rządy prawa. Wszyscy obywatele są równi wobec prawa, a wszystko, czym zajmuje się UE, opiera się na traktatach, które są dobrowolnie i demokratycznie uzgadniane przez państwa członkowskie. Na straży prawa i sprawiedliwości stoi niezależne sądownictwo. Państwa UE przekazały ostateczną jurysdykcję w zakresie prawa unijnego Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej, którego orzeczenia muszą być respektowane przez wszystkich.

Państwa członkowskie i instytucje UE

W centrum UE znajduje się **27 państw członkowskich** oraz ich obywatele. Unikalną cechą UE jest to, że choć wszystkie państwa członkowskie pozostają suwerenne i niepodległe, zdecydowały się one połączyć część swojej „suwerenności” w obszarach, w których przynosi to wartość dodaną.

W praktyce oznacza to, że państwa członkowskie powierzą część swoich uprawnień decyzyjnych utworzonym wspólnie instytucjom, aby decyzje w konkretnych sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania mogły być podejmowane demokratycznie na poziomie UE.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej (2022)

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej (2022 r.)
 Kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące

W podejmowaniu decyzji na szczeblu UE uczestniczy kilka instytucji, w szczególności:

- **Parlament Europejski**, który reprezentuje obywateli Unii i jest przez nich wybierany w wyborach bezpośrednich,
- **Rada Europejska**, w skład której wchodzi szefowie państw lub rządów państw członkowskich UE,
- **Rada Unii Europejskiej** (nazywana również Radą), która reprezentuje rządy państw członkowskich UE,
- **Komisja Europejska**, która reprezentuje interesy UE jako całości.

Parlamenty narodowe państw członkowskich również odgrywają rolę w podejmowaniu decyzji i stanowieniu prawa, podobnie jak dwa organy doradcze. Są to Europejski Komitet Regionów, który składa się z przedstawicieli rządów i samorządów na szczeblu regionalnym i lokalnym, oraz Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, w skład którego wchodzi przedstawiciele organizacji pracowników i pracodawców oraz grupy zainteresowanych stron.

Na ogół to Komisja proponuje nowe przepisy, a Parlament i Rada je przyjmują.

W proces ten zaangażowane są organy doradcze (Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów), jak również parlamenty narodowe, wydając opinie na temat wniosków, głównie z perspektywy zasad pomocniczości i proporcjonalności. Pomocniczość oznacza, że z wyjątkiem obszarów, które należą do jej wyłącznych kompetencji, UE podejmuje działania jedynie wtedy, gdy działanie będzie skuteczniejsze na szczeblu UE niż na szczeblu krajowym. Zgodnie z zasadą proporcjonalności działanie UE musi ograniczać się do tego, co jest konieczne do osiągnięcia celów określonych w traktatach UE.

Następnie państwa członkowskie i zainteresowana instytucja lub instytucje UE wdrażają przyjęte prawo Unii. Sekcja trzecia tej publikacji zawiera więcej infor-

macji na temat sposobu podejmowania decyzji przez UE i ich wdrażania.

Traktaty UE

Podstawą wszystkich działań UE są traktaty, które zostały przyjęte dobrowolnie i demokratycznie przez wszystkie państwa UE. **Traktaty** określają cele UE oraz zasady dotyczące funkcjonowania instytucji UE, sposobu podejmowania decyzji i stosunków między UE a jej państwami członkowskimi.

W pewnych określonych przypadkach nie wszystkie państwa członkowskie uczestniczą we wszystkich obszarach polityki UE. Na przykład, chociaż euro jest wspólną walutą całej UE, strefa euro obejmuje obecnie tylko 19 państw członkowskich, przy czym Dania korzysta z klauzuli opt-out, a pozostałe kraje nie spełniają jeszcze kryteriów przystąpienia do tej strefy. 22 państwa członkowskie są członkami strefy Schengen, w ramach której można przekraczać granicę między dwoma krajami bez konieczności okazywania paszportu. Pięć państw członkowskich utrzymuje własne kontrole graniczne.

Perspektywy

Opierając się na programie strategicznym uzgodnionym przez przywódców UE, po objęciu urzędu w grudniu 2019 r. Komisja Ursuli von der Leyen wyznaczyła **nowy i ambitny kurs** ku bardziej ekologicznej, cyfrowej i sprawiedliwej UE.

Dziś UE reaguje na wyzwania coraz bardziej złożonego i szybko zmieniającego się świata w kontekście dwóch historycznych wydarzeń – globalnej pandemii ogłoszonej w marcu 2020 r. oraz niczym niesporowkowanej i nieuzasadnionej agresji Rosji wobec Ukrainy w lutym 2022 r. Te nowe zagrożenia zmusiły wszystkie 27 państw członkowskich do jeszcze ściślejszej współpracy i szybszego niż kiedykolwiek działania.

Przykładowo dzięki planowi odbudowy [NextGenerationEU](#) UE jest w stanie lepiej sprostać COVID-19 i przyszłym zagrożeniom dla zdrowia, a odporność gospodarki i miejsc pracy została wzmocniona. UE jest zjednoczona w walce z tymi kryzysami – zarówno w zwalczaniu wirusa, jak i w działaniach solidarnościowych z Ukrainą. Co więcej, UE nie tylko utrzymała, ale także przyspieszyła odważny kierunek działań na rzecz ekologicznej i cyfrowej przyszłości.

UE liczy nie tylko na solidarność i wspólne wysiłki państw członkowskich; dąży również do uzyskania wkładu od obywateli i zachęca ich do uczestnictwa. Niedawnym tego przykładem jest [Konferencja w sprawie przyszłości Europy](#). W ramach inicjatywy skoncentrowanej na obywatelach, która rozpoczęła się wiosną 2021 r. i trwała przez rok, setki tysięcy osób z całej UE zgromadziły się, aby omówić, co ma znaczenie dla nich jako Europejczyków. Instytucje UE przeanalizują teraz wnioski z konferencji i odpowiedzą na nie.

Co robi Unia Europejska

W drugiej sekcji tej publikacji pokrótce przedstawiono działania podejmowane przez UE w różnych obszarach polityki oraz podano przydatne linki, dzięki którym można uzyskać więcej informacji.

Reakcja na COVID-19

Pandemia COVID-19 doprowadziła do wielu ludzkich tragedii, zmusiła nas do wprowadzenia lockdownu i zahamowała wzrost gospodarczy. UE nie zwlekała z podjęciem działań, które pomagają chronić ludzkie życie oraz źródła utrzymania obywateli. Opracowała również wspólne dla całej UE metody reagowania na zagrożenia dla zdrowia publicznego i gospodarki.

Jakie działania podejmuje UE?

Solidarność jest wartością leżącą u podstaw **wspólnej reakcji UE** w obliczu COVID-19. UE wykorzystuje wszelkie dostępne zasoby, aby pomóc państwom członkowskim w organizowaniu reakcji na poziomie krajowym. Obejmuje to dostarczanie obiektywnych informacji o rozprzestrzenianiu się wirusa, skuteczne próby jego powstrzymania oraz działania mające na celu naprawienie szkód gospodarczych i społecznych wywołanych pandemią.

Dzięki **rescEU**, czyli pierwszym wspólnym rezerwom sprzętu medycznego na potrzeby sytuacji nadzwyczajnych, udało się pomóc państwom członkowskim UE zmagającym się z niedoborami takich produktów. Z kolei **unijna strategia w dziedzinie**

szczepionek ma na celu przyspieszenie opracowania, produkcji i dystrybucji szczepionek na COVID-19. W ramach swojej strategii zakupu szczepionek UE sfinansowała część początkowych kosztów produkcji, aby przyspieszyć opracowanie i produkcję dobrze rokujących szczepionek. Dotychczas **dopuszczonych do stosowania w UE** (na podstawie pozytywnych rekomendacji naukowych wydanych przez Europejską Agencję Leków) zostało pięć szczepionek na COVID-19, uznanych za bezpieczne i skuteczne.

Do kwietnia 2021 r. Komisja zabezpieczyła prawie 2,6 mld dawek szczepionek. Trwają negocjacje w sprawie zakupu kolejnych dawek. W styczniu 2021 r. Komisja wezwała kraje w całej UE do **przyspieszenia akcji szczepień**. Dostawy szczepionek do państw członkowskich UE stale się zwiększają, a szczepienia nabierają tempa. Komisja współpracuje również z przemysłem farmaceutycznym w celu zwiększenia zdolności produkcyjnych.

Rozpoczęto już przyspieszone badania nad skutecznymi szczepionkami na nowe warianty wirusa. W lutym 2021 r. Komisja stworzyła **Inkubator HERA**, który ma pomóc w przygotowaniu się na nowe warianty COVID-19 oraz opracowaniu i produkcji skutecznych szczepionek przeciwko tym wariantom.

Środki z unijnego budżetu na lata 2021–2027 oraz z planu odbudowy gospodarczej NextGenerationEU, w wysokości **1,8 bln**, zostaną przeznaczone na pomoc dla osób prywatnych, firm i regionów, które najbardziej ucierpiały z powodu pandemii. Oprócz tego pomoc z **inicjatywą SURE** (ang. Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) pomoże utrzymać miejsca pracy i udzielić wsparcia rodzinom w 19 krajach UE.

W marcu 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący utworzenia **unijnego cyfrowego zaświadczenia COVID**, aby ułatwić mieszkańcom Unii bezpieczne przemieszczanie się w czasie pandemii COVID-19.

UE zobowiązała się zadbać o to, by bezpieczne szczepionki dotarły **do wszystkich zakątków świata**. Komisja i państwa członkowskie UE zadeklarowały ponad 2,2 mld euro na rzecz **COVAX** – globalnej inicjatywy mającej na celu zapewnienie równego dostępu do szczepionek przeciwko COVID-19 – oraz wspierają programy szczepień w krajach partnerskich.

Zdrowie

Zdrowie jest jednym z priorytetów Unii Europejskiej. Polityka zdrowotna UE stanowi uzupełnienie polityki państw członkowskich i ma na celu zapewnienie wszystkim osobom mieszkającym w UE ochrony przed poważnymi transgranicznymi zagrożeniami zdrowia, a także zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej wysokiej jakości.

Chociaż sposób organizacji systemów opieki zdrowotnej należy do kompetencji samych państw członkowskich, UE zajmuje się uzupełnianiem strategii krajowych w celu osiągnięcia wspólnych celów. Polityka zdrowotna UE koncentruje się na przeciwdziałaniu poważnym ogólnounijnym zagrożeniom dla zdrowia, zapobieganiu chorobom oraz na zapewnianiu wszystkim obywatelom równych szans na pozostanie w dobrym zdrowiu i równego dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej. Współpraca przynosi również korzyści skali wynikające z połączenia zasobów.

15

Jakie działania podejmuje UE?

Celem UE jest zapewnienie dostępności, skuteczności i solidności systemów zdrowotnych w UE. Działania UE obejmują **szczepienia** (w tym przeciwko COVID-19), **zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe** i zapobieganie pandemiom i innym chorobom zakaźnym oraz ograniczanie ich zasięgu.

Udział UE w przygotowywaniu się i reagowaniu na poważne transgraniczne zagrożenia zdrowia ma zasadnicze znaczenie dla ochrony Europejczyków. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała, że powstanie silniejsza **Europejska Unia Zdrowotna**, która pomoże wspólnie reagować na kryzysy zdrowotne, walczyć z chorobami nowotworowymi i rozwiązać problem niedoboru leków.

Choroby nowotworowe są jedną z głównych przyczyn zgonów w UE i dużym obciążeniem finansowym dla systemów opieki zdrowotnej. Za pośrednictwem **Europejskiego planu walki z rakiem** UE wspiera profilaktykę, wykrywanie, wczesną diagnozę i leczenie tych chorób, jak również lepszą jakość życia pacjentów i osób wyleczonych. UE aktywnie zwalcza palenie papierosów za pomocą przepisów dotyczących używania tytoniu i promuje zdrowy styl życia.

Celem **strategii farmaceutycznej** jest udostępnienie pacjentom, także tym cierpiącym na choroby rzadkie, leków po przystępnej cenie. Strategia wspiera też innowacje i zróżnicowane łańcuchy dostaw w celu lepszego przygotowania się na ewentualne kryzysy.

Głównym narzędziem służącym do finansowania unijnej polityki zdrowotnej jest program **EU4Health**, którego budżet wynosi 5,1 mld euro. Ze środków tych finansowane będą interwencje mające na celu udoskonalenie profilaktyki chorób oraz zwiększenie gotowości i odporności systemów opieki zdrowotnej w Europie. Dodatkowo w ramach programu Horyzont Europa zrealizowane zostaną inwestycje w badania naukowe i innowacje w dziedzinie zdrowia o wartości 5,4 mld euro.

Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób bada nowe zagrożenia, aby UE i krajowe służby zdrowia mogły zareagować na czas. Z kolei aby zapewnić pacjentom jak najskuteczniejsze leczenie, wszystkie leki dostępne w UE muszą zostać zatwierdzone na szczeblu krajowym lub unijnym (przez **Europejską Agencję Leków**), zanim trafią na rynek.

Dzięki **Europejskiej karcie ubezpieczenia zdrowotnego** osoby podróżujące mogą z łatwością uzyskać opiekę medyczną, jeżeli zachorują w trakcie pobytu w innym państwie członkowskim. Natomiast w prawie Unii regulującym kwestię **transgranicznej opieki zdrowotnej** określono prawa obywateli w przypadku przekraczania granicy w celu odbycia planowego zabiegu czy przewidzianego leczenia. Za pośrednictwem **Europejskich sieci referencyjnych** pacjenci cierpiący na choroby rzadkie lub wieloczynnikowe korzystają z najlepszej dostępnej w Europie wiedzy specjalistycznej i nie muszą w tym celu wyjeżdżać z kraju rodzinnego.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/health/home_pl

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to plan działań, jakie UE musi podjąć, by Europa mogła stać się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Jest to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest stworzenie do 2050 r. nowoczesnej, zasobooszczędnej, konkurencyjnej i niewykluczającej nikogo gospodarki europejskiej, o zerowych emisjach gazów cieplarnianych netto.

Zmiana klimatu i degradacja środowiska to zagrożenia w skali Europy i świata. Temperatura atmosfery rośnie, a klimat się zmienia.

Tymczasem ochrona środowiska i wzrost gospodarczy mogą iść ze sobą w parze. Od 1990 do 2019 r. UE zmniejszyła swoje emisje gazów cieplarnianych o 24 proc., podczas gdy jej gospodarka odnotowała wzrost o około 60 proc.

Jakie działania podejmuje UE?

Europejski Zielony Ład to unijny plan osiągnięcia przez Europę neutralności klimatycznej do 2050 r. Realizacja tego celu wiąże się ze stworzeniem **czystej gospodarki o obiegu zamkniętym**, przywróceniem **różnorodności biologicznej** i **zmniejszeniem zanieczyszczenia środowiska**. Będzie to wymagało działań we wszystkich sektorach naszej gospodarki, w tym:

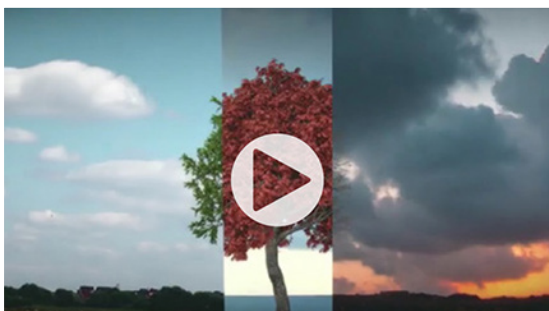
- inwestowania w technologie przyjazne dla środowiska
- wspierania innowacyjności przemysłu
- czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego
- obniżenia emisyjności sektora energetycznego
- zapewnienia większej energooszczędności budynków
- współpracy z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm ochrony środowiska.

UE zobowiązała się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i wyznaczyła cel ograniczenia do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto o **co najmniej 55 proc.** w stosunku do poziomu z 1990 r. Pierwsze w historii **Europejskie prawo o klimacie** określi te cele w sposób zasadniczy i zagwarantuje, że polityka UE we wszystkich obszarach będzie przyczyniać się do ich osiągnięcia.

Będzie wymagać to znacznych inwestycji zarówno ze strony unijnego i krajowego sektora publicznego, jak i sektora prywatnego. **Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu** będzie źródłem zrównoważonych inwestycji o wartości co najmniej 1 bln euro. Z kolei **mechanizm sprawiedliwej transformacji**, który zapewni najbardziej potrzebującym regionom wsparcie w wysokości co najmniej 55 mld euro, sprawi, że żaden region nie zostanie wykluczony. Działania w dziedzinie klimatu zostały uwzględnione we wszystkich głównych programach wydatków UE, a na inicjatywy związane z klimatem przeznaczono co najmniej 30 proc. **budżetu na lata 2021–2027**.

Celem Zielonego Ładu jest powstrzymanie i odwrócenie procesu **utrąty bioróżnorodności** poprzez przekształcenie **systemów żywnościowych**, sposobu użytkowania **lasów**, gruntów, wody i morza, a także **energetyki** oraz środowiska miejskiego i przemysłowego. Dzięki nowej **europejskiej strategii przemysłowej** przemysł europejski będzie mógł odegrać wiodącą rolę w dwojakiej transformacji: ekologicznej, prowadzącej do neutralności klimatycznej, i cyfrowej, która ma zapewnić Europie **pozycję lidera w dziedzinie nowych technologii**. Technologie cyfrowe odegrają ważną rolę w osiągnięciu unijnego celu klimatycznego na 2050 r., na przykład poprzez optymalizację zużycia energii w wielu sektorach, w tym w rolnictwie, **transporcie** i przemyśle wytwórczym.

Zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej to globalne zagrożenia. UE będzie nadal przewodzić międzynarodowym działaniom promującym wdrażanie ambitnej polityki w zakresie środowiska, klimatu i energii na całym świecie.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

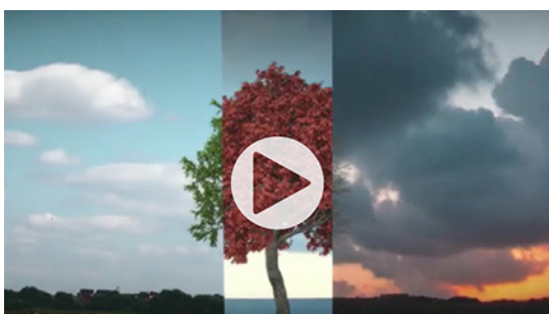

Działania w dziedzinie klimatu

UE dokłada wszelkich starań, by do 2050 r. Europa stała się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Europejski Zielony Ład to plan osiągnięcia tego celu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, inwestycje w ekologiczne technologie i ochronę środowiska naturalnego, a także łagodzenie nieuniknionych skutków zmiany klimatu.

UE reaguje na zmiany klimatu Ziemi, zwłaszcza globalny wzrost temperatury spowodowany rosnącymi emisjami gazów cieplarnianych będącymi wynikiem działalności człowieka. Wyższe średnie temperatury niosą ze sobą wiele konsekwencji, w tym coraz częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak powodzie, susze i wichury. Zjawiska te nie tylko bezpośrednio zagrażają ludziom, ale mogą również utrudniać produkcję żywności i powodować niedobory wody, co z kolei prowadzi do klęsk głodu, wojen i migracji.

Jakie działania podejmuje UE?

UE prowadzi globalnym działaniom na rzecz zahamowania zmiany klimatu. Prowadzi aktywną współpracę z innymi krajami i regionami, aby osiągnąć cele porozumienia paryskiego, tj. utrzymać globalne ocieplenie na poziomie znacznie poniżej 2 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz podejmować działania w celu ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C.

UE zobowiązała się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i przyjęła za cel ograniczenie do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto o **co najmniej 55 proc.** w stosunku do poziomu z 1990 r. Cele te zostaną jasno zapisane w pierwszym Europejskim prawie o klimacie, a pakiet ambitnych środków

przewidzianych w Europejskim Zielonym Ładzie umożliwi obywatelom i przedsiębiorstwom unijnym czerpanie korzyści ze zrównoważonej zielonej transformacji, która nikogo nie wyklucza.

Transformacja wymaga zaangażowania wszystkich sektorów gospodarki i wszystkich warstw społeczeństwa. Osoby prywatne i całe społeczności mogą uczestniczyć w tym procesie dzięki Europejskiemu Paktowi na rzecz Klimatu, który zachęca wszystkich do wspólnego budowania bardziej ekologicznej Europy.

Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu promuje takie środki, jak budowanie zabezpieczeń przeciwpowodziowych, rozwój upraw odpornych na susze i zmiana przepisów budowlanych. Wyrażono w niej także wsparcie dla międzynarodowych działań na rzecz zwiększania odporności na zmianę klimatu.

Niepodjęcie działań na rzecz zwalczania zmiany klimatu spowodowałoby bardzo duże koszty dla UE i reszty świata. Jednocześnie rosnący popyt na czyste technologie stwarza nowe możliwości w zakresie innowacji, modernizacji przemysłu oraz zielonego wzrostu i zatrudnienia. Europejski Zielony Ład to strategia wzrostu, która pozwoli wykorzystać te możliwości. Działania w dziedzinie klimatu zostały uwzględnione we wszystkich głównych programach wydatków UE, a na inicjatywy związane z klimatem przeznaczono co najmniej 30 proc. budżetu na lata 2021–2027.

UE dysponuje całym zestawem środków mających na celu ograniczenie emisji we wszystkich sektorach gospodarki. Unijny system handlu uprawnieniami do emisji pozwala zmniejszyć emisje generowane przez przemysł, elektrownie i lotnictwo w Europie w sposób racjonalny pod względem kosztów. Państwa członkowskie UE uzgodniły również krajowe cele w zakresie redukcji emisji w innych sektorach, takich jak transport, budownictwo i rolnictwo.

Więcej informacji: <https://ec.europa.eu/clima/>

EUClimateAction

@EUClimateAction

Środowisko

UE stosuje jedne z najwyższych na świecie norm środowiskowych, które chronią przyrodę i jakość życia, pomagają w przechodzeniu na zieloną gospodarkę i zapewniają ostrożne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Obecnie stoimy jednak przed poważnymi globalnymi wyzwaniami, takimi jak zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej i niedobór zasobów. Należy pilnie sprostać tym wyzwaniom, co będzie wymagało głębokiej i szybkiej transformacji naszego społeczeństwa, sposobu życia oraz sposobu produkcji i konsumpcji. Ożywienie gospodarcze UE po pandemii COVID-19 musi uwzględniać ochronę środowiska naturalnego, zwiększyć odporność Europy, być sprawiedliwe i sprzyjać włączeniu społecznemu.

Unijna polityka ochrony środowiska odgrywa kluczową rolę we wspieraniu Europejskiego Zielonego Ładu. Przyspiesza przejście na neutralną dla klimatu, zasobooszczędną i regeneracyjną gospodarkę, która zwraca naszej planecie więcej, niż z niej pozyskuje.

Jakie działania podejmuje UE?

UE dąży do ograniczenia wpływu produkcji i konsumpcji towarów oraz usług na środowisko. Stworzenie **gospodarki o obiegu zamkniętym**, w której produkty i materiały nadają się do użytku tak długo, jak tylko to możliwe, a produkcja odpadów i wykorzystanie zasobów jest ograniczone do minimum, ma zasadnicze znaczenie dla realizacji celu UE – osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. i powstrzymania utraty różnorodności biologicznej.

Nowy **plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym**, jeden z głównych elementów Zielonego Ładu, ma sprawić, że zrównoważone produkty staną się w UE normą. Koncentruje się on na obszarach o największym potencjale, takich jak elektronika, **baterie** i pojazdy, tekstylia, budownictwo

i żywność. Plan obejmuje strategię w dziedzinie tworzyw sztucznych, która ma na celu umożliwienie ponownego użycia lub recyklingu wszystkich opakowań z tworzyw sztucznych w UE do 2030 r. Zawiera również nowe przepisy dotyczące **tworzyw sztucznych jednorazowego użytku**.

UE musi chronić zasoby naturalne i powstrzymać wymieranie zagrożonych gatunków i siedlisk. Unijna **strategia ochrony różnorodności biologicznej** pozwoli m.in. poszerzyć obszary chronione na lądzie i morzu, zasadzić miliardy drzew i zachęcać do stosowania zrównoważonych praktyk rolniczych. Będzie opierać się na istniejącej sieci **Natura 2000** obejmującej chronione obszary przyrodnicze w całej UE, gdzie zrównoważona działalność człowieka może współistnieć z rzadkimi i zagrożonymi gatunkami i siedliskami.

Aby chronić ludzi przed presją na środowisko i zagrożeniami dla zdrowia, UE dąży do zagwarantowania **bezpiecznej wody pitnej** i **czystej wody w kąpieliskach**, poprawy **jakości powietrza**, ograniczenia **hałasu** oraz ograniczenia lub wyeliminowania skutków **szkodliwych chemikaliów**.

UE odgrywa również wiodącą rolę w międzynarodowych wysiłkach na rzecz promowania **zrównoważonego rozwoju**. Wyzwania środowiskowe mają charakter międzynarodowy. Aby skutecznie dbać o to, by powietrze, zasoby wodne i oceany pozostały czyste, ziemia i ekosystemy były wykorzystywane w sposób zrównoważony, a zmiany klimatu były ograniczone do rozsądnego poziomu, niezbędne są dalsze globalne działania. Normy środowiskowe brane są pod uwagę w umowach handlowych zawieranych przez UE z innymi krajami.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/topics/environment_pl

Energia

Polityka energetyczna UE ma na celu zapewnienie bezpiecznych, konkurencyjnych i przystępnych cenowo dostaw energii przy jednoczesnym osiągnięciu unijnych celów w dziedzinie klimatu.

Europa boryka się z wieloma poważnymi wyzwaniami w zakresie energii. Oprócz zapewnienia bezpiecznych dostaw energii po rozsądnych cenach, UE musi przejść z gospodarki opartej na paliwach kopalnych na system czystszy i neutralny pod względem emisji dwutlenku węgla.

Aby tego dokonać, UE musi stać się bardziej energooszczędna, zwiększyć skalę wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, wprowadzić innowacje i nowe technologie, poprawić transgraniczne połączenia energetyczne i zmniejszyć zależność od importu energii.

Jakie działania podejmuje UE?

Każde państwo członkowskie indywidualnie decyduje o doborze źródeł energii, jednak koordynacja przepisów na szczeblu UE umożliwia im osiągnięcie wspólnych celów politycznych.

Klimat i energia są ze sobą nierozdzielnie powiązane. Sektor energetyczny odpowiada za 75 proc. emisji gazów cieplarnianych w UE. Aby zgodnie z założeniami osiągnąć **neutralność klimatyczną do 2050 r.**, UE chce całkowicie przekształcić swój system energetyczny.

Europejska **unia energetyczna** przyczyni się do tej transformacji poprzez poprawę synergii z innymi obszarami polityki, takimi jak transport, badania naukowe i innowacje, cyfryzacja, gospodarka o obiegu zamkniętym i zrównoważone finansowanie.

Pakiet legislacyjny „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” przyspieszy przejście na czystą energię i realizację przez UE zobowiązań wynikających z **porozumienia paryskiego**.

Dekarbonizacja sektora energetycznego dzięki wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z kluczowych elementów Europejskiego Zielonego Ładu. **Energia morska** należy do źródeł energii odnawialnej o największym potencjale. Ponadto UE podejmuje działania w celu zwiększenia **efektywności energetycznej**, w tym poprzez **modernizację** milionów budynków w Europie oraz **ekoprojekty i etykiety energetyczne**.

Proponowana **strategia UE na rzecz integracji systemów energetycznych i sektora technologii wodorowych** to krok w stronę stworzenia w pełni bezemisyjnego, bardziej wydajnego, elastycznego i wzajemnie połączonego sektora energetycznego. Ponadto Komisja analizuje nowe wyzwania, takie jak dekarbonizacja sektora gazowego, na przykład poprzez ograniczenie **emisji metanu**.

Sprostanie tym wyzwaniom na szczeblu UE stwarza również nowe możliwości w zakresie wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, badań naukowych oraz bardziej konkurencyjnego i zrównoważonego rynku energii. Konsumentom powinni również odnieść znaczne korzyści np. dzięki uzyskaniu prawa do zmiany dostawców energii, a ostatecznie – niższym rachunkom gospodarstw domowych oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza. **Niektóre z dodatkowych strategii i środków**, które pomagają zapewnić osiągnięcie celów UE, to:

- nowe transgraniczne sieci gazu i energii elektrycznej, w tym **projekty** mające na celu lepsze włączenie odnawialnych źródeł energii do sieci;
- działania na rzecz przyspieszenia rozwoju sektora **baterii**, w tym stworzenie **europejskiego sojuszu na rzecz baterii**, w celu budowania zdolności technologicznych i produkcyjnych w tym sektorze w UE;
- realizacja **inicjatywy dla regionów górniczych** w okresie transformacji w celu przejścia na czyste źródła energii bez pomijania kogokolwiek;
- wkład w realizację **międzynarodowego projektu w zakresie energii termojądrowej ITER**, będącego jednym z najbardziej ambitnych projektów energetycznych na świecie.

Więcej informacji: https://energy.ec.europa.eu/index_en

@Energy4Europe

Transport i turystyka

Polityka transportowa UE zapewnia gospodarce nowoczesną sieć infrastruktury, która sprawia, że podróże są szybsze i bezpieczniejsze. Jednocześnie UE promuje technologie ekologiczne i cyfrowe.

Europa potrzebuje skutecznych połączeń transportowych, bowiem to one umożliwiają działalność firmom, napędzają wzrost gospodarczy i zatrudnienie, ułatwiają turystykę i rekreację oraz łączą ludzi. Sektor transportu, w którym zatrudnionych jest około 10 mln osób, jest jednym z najważniejszych sektorów europejskiej gospodarki. **Polityka transportowa UE** jest skoncentrowana na tworzeniu odpornego na kryzysy, jednolitego europejskiego obszaru ekologicznego i czystego transportu, gdzie zapewnia się warunki uczciwej konkurencji w odniesieniu do różnych rodzajów transportu.

Portal **Re-open EU** oferuje praktyczne informacje na temat środków bezpieczeństwa i ograniczeń podróży wprowadzonych przez kraje UE w związku z pandemią COVID-19, takich jak wymogi dotyczące kwarantanny i testów.

Jakie działania podejmuje UE?

Dzięki polityce UE w ciągu ostatnich 20 lat w europejskim sektorze transportu nastąpił znaczny postęp. Zwiększyło się bezpieczeństwo w przestrzeni powietrznej, na morzu i na drogach, uległy poprawie warunki pracy pracowników transportu, mamy dostęp do szerszej oferty tańszych wariantów mobilności, a ekologiczne i cyfrowe rozwiązania wprowadzane są szybciej.

Transport generuje jedną czwartą emisji gazów cieplarnianych w UE, a celem Europejskiego Zielonego Ładu jest ograniczenie ich o 90 proc. do 2050 r. Bardziej zrównoważona i inteligentna mobilność oznacza zapewnienie przystępniejszych cenowo, dostępniejszych, zdrowszych i czystszych alternatyw. Najważniejszym celem jest upowszechnienie ekologicznie czystych pojazdów i paliw alternatywnych oraz położenie nacisku na zrównoważone rodzaje transportu, takie jak kolej. Rok 2021 był Europejskim Rokiem Kolei. Z tej okazji promowaliśmy europejską kolej jako ekologiczny, inteligentny i bezpieczny środek transportu.

Najważniejsza jest poprawa efektywności. Technologie cyfrowe umożliwiające zautomatyzowaną mobilność i inteligentne systemy zarządzania ruchem przyczynią się do poprawy efektywności, a jednocześnie sprawią, że transport stanie się czystszy.

Celem polityki UE w zakresie infrastruktury transportowej, finansowanej w ramach instrumentu „Łącząc Europę” przy budżecie w wysokości ponad 25,8 mld euro, jest połączenie kontynentu ze wschodu na zachód oraz z północy na południe. Obejmuje to usunięcie luk między krajowymi sieciami transportowymi i wspieranie inwestycji w połączenia międzynarodowe. Priorytetowo traktowane są również ekologiczne środki transportu, takie jak kolej, oraz rozwój infrastruktury na potrzeby pojazdów napędzanych paliwami alternatywnymi.

Transport jest podstawą jednolitego rynku i sektorem napędzającym wzrost europejskiej gospodarki. Dzięki utworzeniu jednolitego europejskiego rynku lotniczego i postępom w realizacji inicjatywy jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej latanie jest coraz łatwiejsze i tańsze. Z kolei licencjonowane przedsiębiorstwa kolejowe mogą obecnie oferować swoje usługi w dowolnym miejscu w UE, a przedsiębiorstwa żeglugowe mogą prowadzić działalność w różnych krajach.

Bezpieczeństwo i ochrona mają znaczenie nadrzędne. Jeśli chodzi o transport drogowy, robimy postępy w dobrym kierunku. Mimo to w 2020 r. około 18 800 osób straciło życie w wypadkach drogowych. Dlatego też UE aktywnie działa na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach. Unijna polityka transportowa pomaga podróżującym również w inny sposób: Pasażerom podróżującym w UE samolotem, pociągiem, statkiem lub autobusem przysługują konkretne prawa w przypadku opóźnienia lub odwołania połączenia.

Bezpieczeństwo i ochrona mają znaczenie nadrzędne. Jeśli chodzi o transport drogowy, robimy postępy w dobrym kierunku. Mimo to w 2020 r. około 18 800 osób straciło życie w wypadkach drogowych. Dlatego też UE aktywnie działa na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach. Unijna polityka transportowa pomaga podróżującym również w inny sposób: Pasażerom podróżującym w UE samolotem, pociągiem, statkiem lub autobusem przysługują konkretne prawa w przypadku opóźnienia lub odwołania połączenia.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/transport/index_en

@Transport_EU

Żywność i rolnictwo

Dzięki wspólnej polityce rolnej 447 mln konsumentów w UE ma dostęp do stałych dostaw żywności po przystępnych cenach, wyprodukowanej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Polityka ta pomaga również przeciwdziałać zmianie klimatu, zarządzać naszymi zasobami naturalnymi oraz wspierać tworzenie miejsc pracy i wzrost gospodarczy na obszarach wiejskich.

Wspólna polityka rolna (WPR) jest realizowana we wszystkich krajach UE i finansowana z budżetu unijnego. Wspiera ona jeden z najważniejszych sektorów, jakim jest sektor żywności i rolnictwa UE, w którym zatrudnionych jest niemal 40 mln osób.

Kryzysy związane m.in. ze zmianą klimatu czy pandemią COVID-19 przypominają, że nasz system żywnościowy jest zagrożony i musi stać się solidniejszy i bardziej elastyczny. Zdrowszy i bardziej zrównoważony unijny system żywnościowy stanowi podstawę Europejskiego Zielonego Ładu.

Jakie działania podejmuje UE?

WPR zapewnia następujące wsparcie:

- Płatności bezpośrednie, które zwiększają dochody rolników – wsparcie to niweluje ryzyko i niepewność związane z rolnictwem. Aby je otrzymać, rolnicy muszą przestrzegać surowych zasad dotyczących bezpieczeństwa żywności, ochrony środowiska oraz zdrowia i dobrostanu zwierząt.
- Środki wspierania rynku – działania w celu zaradzenia trudnym sytuacjom na rynku, takim jak nagły spadek popytu z powodu zagrożenia dla zdrowia lub spadek cen na skutek tymczasowej nadwyżki produktu.
- Programy rozwoju obszarów wiejskich (współfinansowane przez państwa członkowskie) – promują innowacyjność i konkurencyjność, aby obszary wiejskie stawały się atrakcyjnymi miejscami do życia i pracy.

W 2019 r. rolnicy otrzymali unijne wsparcie w wysokości 57,98 mld euro, przy czym wsparcie dochodu stanowiło prawie trzy czwarte łącznej kwoty.

Wnioski legislacyjne dotyczące przyszłej wspólnej polityki rolnej mają na celu przeniesienie nacisku z zasad i zgodności na wydajność i wyniki. Ich celem jest wspieranie zrównoważonego i konkurencyjnego sektora rolnictwa, który może przyczynić się do realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Rolnicy, przedsiębiorstwa rolno-spożywcze, leśnicy i społeczności wiejskie mają do odegrania zasadniczą rolę w wielu obszarach. Jednym z przykładów jest strategia „od pola do stołu”, której celem jest ochrona środowiska poprzez zrównoważoną produkcję i konsumpcję żywności. Strategia ta ma promować zdrową żywność dla wszystkich oraz zapobiegać stratom i marnotrawieniu żywności, a jednocześnie zapewnić rolnikom środki utrzymania. Przyszła WPR jest ściśle powiązana z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 i ma być wdrażana od 1 stycznia 2023 r., o ile Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej osiągną ostateczne porozumienie w tej sprawie.

Przepisy ogólne prawa żywnościowego UE mają na celu ochronę zdrowia ludzi i interesów konsumentów, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności doradza w kwestiach związanych z żywnością w celu ochrony ludzi, zwierząt, roślin i środowiska. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach pomaga zagwarantować, że z półek sklepowych będzie usuwana żywność, która nie jest zgodna z przepisami europejskimi. Z kolei system TRACES umożliwia organom UE śledzenie przemieszczania produktów spożywczych w przypadku wystąpienia znaczących ognisk chorób zwierząt lub zatruc pokarmowych.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries_pl

Oceany i rybołówstwo

Oceany produkują większość tlenu, którym oddychamy, oraz regulują pogodę i klimat. Żyje w nich większość gatunków występujących na naszej planecie. Są one również ważną siłą napędową europejskiej gospodarki, ponieważ zapewniają nam żywność, miejsca pracy, transport i rekreację. UE działa na rzecz ochrony mórz i oceanów oraz dba o to, by były one zrównoważone pod względem środowiskowym i gospodarczym z myślą o przyszłych pokoleniach.

Jakie działania podejmuje UE?

Unijny sektor niebieskiej gospodarki jest w dobrej kondycji – w 2018 r. osiągnął obroty w wysokości 650 mld euro i zatrudniał blisko 4,5 mln osób. Unijna strategia na rzecz zrównoważonej niebieskiej gospodarki ma na celu wykorzystanie potencjału zrównoważonego wzrostu w sektorze gospodarki morskiej.

Dzięki badaniom naukowym i innowacjom morza i oceany są źródłem energii odnawialnej, składników mineralnych i produktów leczniczych. UE ma wyjątkowe możliwości produkcji energii z morskich źródeł odnawialnych dzięki licznym i różnorodnym basenom morskim oraz stale malejącym kosztom nowych instalacji. Strategie polityczne mające na celu maksymalizację tego potencjału pomogą UE osiągnąć cel neutralności klimatycznej do 2050 r.

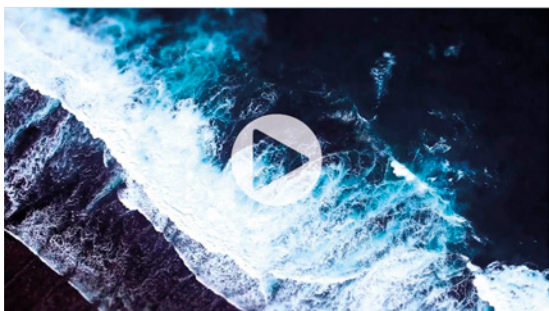
Wspierając te nowe możliwości, UE odgrywa również ważną rolę w promowaniu odpowiedzialnej i zrównoważonej eksploatacji mórz, zarówno w Europie, jak i na świecie.

Unijna wspólna polityka rybołówstwa (WPRyb) ma na celu zagwarantowanie, aby rybołówstwo i akwakultura (hodowla ryb w kontrolowanych warunkach) były zrównoważone pod względem środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Jej celem

jest wspieranie dynamicznego i zrównoważonego sektora rybołówstwa, zachowanie zasobów i ochrona środowiska morskiego przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu życia społecznościom rybackim. Polityka ta jest zbiorem zasad dotyczących zarządzania europejskimi flotami rybackimi i ochrony zasobów rybnych. W celu zapobiegania przetłowieniu ogranicza się dozwoloną wielkość połowów poszczególnych gatunków, przyznając kwoty krajom UE. Natomiast obowiązek wyładunku pozwala uniknąć marnotrawnej praktyki wyrzucania niechcianych ryb.

UE wprowadziła obszary chronione, aby chronić ekosystemy morskie i ich różnorodność biologiczną, a także korzyści, jakich są źródłem, a do 2030 r. zamierza zapewnić ochronę co najmniej 30 proc. mórz UE. Ponadto przepisy UE mające na celu rozwiązanie problemu odpadów morskich ograniczają negatywny wpływ dziesięciu najczęściej spotykanych na plażach i w morzach w Europie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, a także zgubionego i porzuconego sprzętu rybackiego.

Wspólna polityka rybołówstwa i polityka morska UE będą finansowane z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury. Fundusz ten, który jeszcze czeka na ostateczne zatwierdzenie, ma zapewnić ponad 6,1 mld euro (2021–2027) na zrównoważony rozwój sektora, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/index_en

EUmaritimefish

@EU_MARE

Gospodarka, finanse i euro

Unia gospodarcza i walutowa stanowi wspólną podstawę stabilności, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego w całej UE.

Unia gospodarcza i walutowa łączy gospodarki UE poprzez skoordynowaną politykę gospodarczą i fiskalną, zharmonizowane przepisy dotyczące instytucji finansowych, wspólną politykę pieniężną i wspólną walutę euro. Jest to potężne narzędzie zapewniające nowe miejsca pracy, wzrost gospodarczy, sprawiedliwość społeczną i stabilność finansową. Mimo że w ostatnich latach przeprowadzono ważne reformy instytucjonalne w celu wzmocnienia unii gospodarczej i walutowej, proces ten nadal trwa i wymaga dokończenia.

Jakie działania podejmuje UE?

Polityka gospodarcza i finansowa UE ma na celu:

- tworzenie miejsc pracy i pobudzanie inwestycji,
- wspieranie stabilności gospodarczej,
- zwiększanie skuteczności funkcjonowania unii gospodarczej i walutowej,
- uregulowanie instytucji finansowych i złożonych produktów finansowych,
- zachowanie stabilności finansowej i ochronę podatników w przypadku kryzysów finansowych,
- wzmocnianie międzynarodowej roli euro.

Choć wszystkie 27 państw członkowskich należy do unii gospodarczej i walutowej, wiele z nich poczyniło dalsze postępy w integracji i przyjęło walutę euro. Państwa te razem tworzą **strefę**

euro. Obecnie walutą euro posługuje się ponad 340 mln osób w 19 państwach członkowskich. Banknoty i monety euro są namacalnym symbolem wolności, wygody i szans, jakie stwarza UE.

W następstwie kryzysu finansowego z 2008 r. UE podjęła działania w celu zaradzenia niektórym słabościom instytucjonalnym w unii gospodarczej i walutowej uwidocznionym przez kryzys oraz w celu stworzenia bezpieczniejszego sektora finansowego. UE wzmocniła zarządzanie gospodarcze, opracowała system ochrony stabilności finansowej w strefie euro, poprawiła finanse publiczne państw członkowskich i wsparła reformy zachęcające do inwestycji. Ponadto UE wprowadziła zharmonizowane przepisy służące zwiększeniu odporności unijnych instytucji finansowych i **wzmocnieniu nadzoru nad bankami** w strefie euro.

Mocne fundamenty, jakie daje unia gospodarcza i walutowa, pomogły państwom członkowskim poradzić sobie z bezprecedensowymi skutkami gospodarczymi i społecznymi pandemii COVID-19. Pandemia uwypukliła konieczność szybkiego, zdecydowanego i skoordynowanego reagowania na kryzysy. Reakcja UE obejmowała umożliwienie państwom członkowskim odstąpienia od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, i utworzenie opiewającej na 100 mld euro inicjatywy **SURE** w celu ochrony miejsc pracy i pracowników oraz uruchomienie bezprecedensowego **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności** z budżetem w wysokości 723,8 mld euro (ceny bieżące), będącego najważniejszym elementem **NextGenerationEU**. Z instrumentu tego finansuje się inwestycje i reformy zawarte w **planach odbudowy i zwiększania odporności** przygotowanych przez państwa członkowskie. Środki te wesprą transformację ekologiczną i cyfrową, a jednocześnie pomogą państwom UE wyjść z pandemii silniejszymi.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_pl
https://ec.europa.eu/info/topics/banking-and-finance_pl

facebook.com/EUEconomy

@ecfin

Zatrudnienie i sprawy społeczne

UE przyczynia się do tworzenia lepszych i liczniejszych miejsc pracy w całej Europie oraz dąży do zapewnienia wszystkim sprawiedliwych standardów społecznych, w tym poprzez Europejski Fundusz Społeczny Plus o budżecie 99,3 mld euro na lata 2021–2027.

Odpowiedzialność za politykę zatrudnienia i sprawy społeczne jest dzielona między UE i jej państwa członkowskie. Komisja postawiła na pierwszym miejscu **miejsca pracy, wzrost i inwestycje**. Są one wspierane przez **Next-GenerationEU**, unijny plan odbudowy stanowiący odpowiedź na gospodarcze skutki pandemii COVID-19.

Jakie działania podejmuje UE?

Polityka UE w dziedzinie zatrudnienia i spraw społecznych ma na celu:

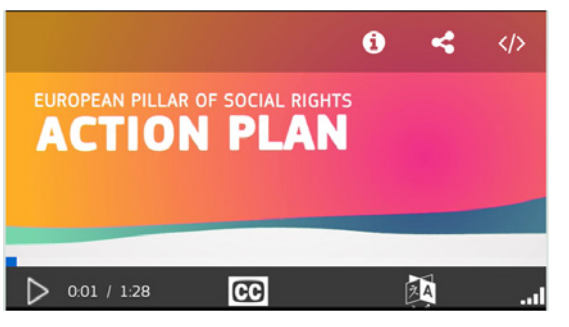
- tworzenie **wysokiej jakości miejsc pracy** w całej UE
- pomoc pracownikom w **znalezieniu zatrudnienia** w ich własnym kraju lub innym państwie członkowskim
- promowanie rozwoju **umiejętności** i ducha przedsiębiorczości
- koordynowanie i unowocześnianie systemów **zabezpieczenia społecznego**
- zapewnianie lepszych warunków pracy dzięki **wspólnym standardom minimalnym**
- wspieranie **włączenia społecznego** oraz zwalczanie ubóstwa i **bezdomności**
- ochronę praw **osób z niepełnosprawnościami**.

UE zapewnia i koordynuje finansowanie, aby pomóc państwom członkowskim w inwestowaniu w obszary takie, jak opieka nad dziećmi, opieka zdrowotna, szkolenia, dostępna infrastruktura i pomoc w znalezieniu pracy. **Europejski Fundusz Społeczny Plus** pomoże milionom ludzi w nabywaniu nowych umiejętności, w szczególności umiejętności niezbędnych do transformacji ekologicznej i cyfrowej, oraz w znalezieniu lepszych miejsc pracy. **Gwarancja dla młodzieży** pomaga zapewnić wszystkim osobom poniżej 30. roku życia dobrej jakości konkretną ofertę pracy, przygotowanie zawodowe, staż lub dalsze kształcenie w ciągu czterech miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub uzyskania statusu osoby bezrobotnej. Z kolei nowa inicjatywa **ALMA** ma na celu udzielenie pomocy młodym ludziom z defaworyzowanych środowisk, mającym słabsze szanse na dostęp do pracy lub szkoleń ze względu na indywidualnych lub strukturalnych.

Europejski program na rzecz umiejętności ma pomóc osobom fizycznym i przedsiębiorstwom w rozwijaniu lepszych i liczniejszych umiejętności oraz wyznacza ambitne cele, które mają zostać osiągnięte do 2025 r.

Europejski filar praw socjalnych ustanawia zasady i prawa w obszarach równych szans na rynku pracy, sprawiedliwych warunków pracy i ochrony socjalnej. W **planie działania** mającym na celu urzeczywistnienie zasad określono kluczowe cele w zakresie zatrudnienia, szkoleń oraz ochrony socjalnej i włączenia społecznego, które mają zostać osiągnięte do 2030 r.

Unijne przepisy dotyczące koordynacji zabezpieczenia społecznego nie zastępują systemów krajowych, lecz chronią prawa w zakresie zabezpieczenia społecznego osób przemieszczających się w UE (oraz w Islandii, Liechtensteinie, Norwegii i Szwajcarii). **Europejski Urząd ds. Pracy** zapewnia, by unijne przepisy o mobilności pracowników były egzekwowane w sposób sprawiedliwy, prosty i skuteczny. **EURES**, Europejski Portal Mobilności Zawodowej, pomaga łączyć osoby poszukujące pracy z przedsiębiorstwami oferującymi pracę, natomiast usługa **Europass** pomaga w tworzeniu życiorysów.

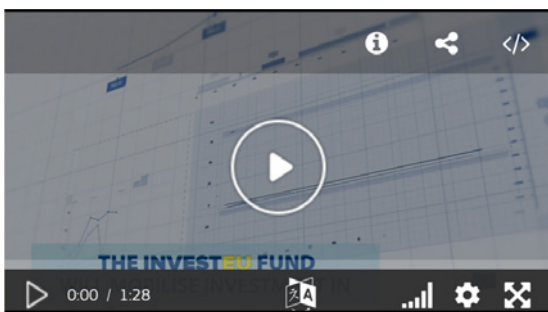

Zatrudnienie, wzrost gospodarczy i inwestycje

UE jest zdecydowana stworzyć atrakcyjniejsze środowisko inwestycyjne, które będzie stymulować wzrost gospodarczy i tworzyć miejsca pracy. Ma na celu usunięcie barier dla inwestycji i zapewnienie obywatelom UE umiejętności potrzebnych na stanowiskach pracy w przyszłości.

UE zajmuje się skutkami pandemii COVID-19, a jednocześnie pracuje nad tym, aby pomóc obywatelom UE w skutecznym wdrażaniu transformacji ekologicznej i cyfrowej. Jej celem jest zapewnienie, aby transformacja gospodarki UE była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu, tak aby każdy obywatel mógł czerpać korzyści z dwojakiej transformacji i aby nikt nie został pominięty.

Jakie działania podejmuje UE?

Program InvestEU jest ważnym elementem unijnego planu odbudowy, który ma służyć radzeniu sobie ze skutkami pandemii COVID-19 i realizacji długoterminowych priorytetów UE. Opiera się on na sukcesie [planu inwestycyjnego dla Europy](#), w ramach którego w latach 2015–2020 uruchomiono ponad 500 mld euro, aby wypełnić lukę inwestycyjną spowodowaną kryzysem finansowym w latach 2007–2008. Aby pomóc w dalszym ożywieniu inwestycji, InvestEU zapewnia gwarancję budżetową UE, która pomaga przedsiębiorstwom w UE w uzyskaniu dostępu i przyciągnięciu potrzebnego im finansowania. Jego celem jest uruchomienie dodatkowych inwestycji o wartości co najmniej 372 mld euro w latach 2021–2027. Program koncentruje się na czterech kluczowych obszarach polityki:

- zrównoważonej infrastrukturze,
- badaniach naukowych, innowacjach i cyfryzacji,
- małych i średnich przedsiębiorstwach oraz
- inwestycjach społecznych i umiejętnościach.

W uzupełnieniu programu [Centrum Doradztwa InvestEU](#) będzie działać jako punkt kompleksowej obsługi w zakresie identyfikacji, przygotowania i rozwoju projektów inwestycyjnych w całej UE.

Szybkie przejście na neutralną dla klimatu i cyfrową Europę zmienia nasz sposób pracy. [Europejski program na rzecz umiejętności](#) już teraz pomaga sprostać temu wyzwaniu i wyznacza cele, które mają zostać osiągnięte do 2025 r. Wprowadza w życie kluczowe zasady [Europejskiego filaru praw socjalnych](#), którego celem jest stworzenie sprawiedliwego i sprzyjającego włączeniu społecznemu europejskiego rynku pracy. Aby zapewnić obywatelom konkretne korzyści, na 2030 r. wyznaczono [kluczowe cele](#) w zakresie zatrudnienia, szkoleń oraz ochrony socjalnej i włączenia społecznego.

[Mechanizm sprawiedliwej transformacji](#), [Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności](#) oraz, w przyszłości, proponowany [Społeczny Fundusz Klimatyczny](#) zapewnią wsparcie dla zmniejszenia dysproporcji regionalnych i społecznych. Komisja pracuje również nad określeniem konkretnych działań i rozwiązań dotyczących [wyzwań demograficznych](#) w Europie, wspierających ludzi, regiony i społeczności najbardziej nimi dotknięte.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_pl

facebook.com/EUeconomy

@ecfin

Regiony

Adresatem polityki regionalnej są wszystkie regiony i miasta w UE, a jej celem jest wspieranie tworzenia miejsc pracy, konkurencyjności przedsiębiorstw, wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju, a także podniesienie jakości życia obywateli.

Modernizacja lotnisk w Rydze i we Wrocławiu, inwestycje w transport miejski w Atenach, Sofii i Klużu, ochrona zabytków na Mont Saint-Michel i w Pompejach, inwestycje w internet szerokopasmowy na Litwie, wsparcie dla firm z Utrechtu i Paredes, renowacja oczyszczalni ścieków w Trenczynie i Slavonskim Brodzie, promocja technologii informacyjnych na uniwersytetach w Nikozji i Lublanie – to tylko wybrane przykłady spośród tysięcy projektów dofinansowywanych w ramach unijnej polityki regionalnej.

Jakie działania podejmuje UE?

Polityka regionalna opiera się na zasadzie solidarności europejskiej. Ma na celu wspieranie wzrostu gospodarczego i podniesienie poziomu życia poprzez inwestycje strategiczne. Lwia część funduszy trafia w formie pomocy do najmniej rozwiniętych krajów i regionów UE, które mogą dzięki temu nadrobić zaległości. W ten sposób polityka regionalna wyrównuje poziom rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego w poszczególnych regionach UE.

Polityką regionalną zarządzają wspólnie Komisja oraz państwa członkowskie UE i ich regiony. Wybierają one projekty, które otrzymają dofinansowanie UE w ramach programów uzgodnionych wcześniej z Komisją. Unijne środki finansowe zawsze uzupełniają się środkami krajowymi (prywatnymi lub publicznymi).

Priorytetem polityki regionalnej realizowanym w ramach programu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) jest zabezpieczanie potrzeb i wykorzystywanie potencjału regionów przygranicznych.

Na politykę regionalną na lata 2021–2027 przeznaczono prawie jedną trzecią budżetu UE (392 mld euro). Te środki posłużą do sfinansowania strategicznej infrastruktury transportowej i łącznościowej, transformacji gospodarki w kierunku bardziej ekologicznego modelu, zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenia nowych i trwałych miejsc pracy, rozwoju i modernizacji systemów oświaty oraz integrowania społeczeństwa.

Oprócz tego, w ramach NextGenerationEU, z funduszy programu wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU) ponad 50 mld euro nowych środków zasili dotychczasowe programy realizowane w państwach członkowskich do 2023 r. w celu ożywienia gospodarki po pandemii COVID-19.

UE zamierza zostać pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. W tym celu w latach 2021–2027 za pomocą mechanizmu sprawiedliwej transformacji wygospodarowanych zostanie około 55 mld euro na pomoc dla regionów, które najsilniej odczują skutki planowanych reform. Z kolei propozycja stworzenia Społecznego Funduszu Klimatycznego ma umożliwić państwom członkowskim wspieranie społeczności najbardziej uzależnionych od paliw kopalnych w przechodzeniu na neutralność klimatyczną.

Badania naukowe i innowacje

„Horyzont Europa”, program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji, którego budżet wynosi 95,5 mld euro, pomaga pobudzać tworzenie miejsc pracy i wzrost gospodarczy oraz stawiać czoła niektórym z największych stojących przed nami wyzwań.

Badania naukowe i innowacje są niezbędnym elementem gospodarki i społeczeństwa. Są one centralnym elementem europejskich wysiłków na rzecz tworzenia miejsc pracy oraz pobudzania wzrostu gospodarczego i inwestycji, a także przyczyniają się do poprawy jakości życia obywateli poprzez rozwój takich dziedzin, jak opieka zdrowotna, transport i energia. Dostarczają nam również wiedzy i rozwiązań wspierających rozwiązywanie zarówno pilnych problemów, takich jak pandemia COVID-19, jak i długoterminowych wyzwań, jak zmiana klimatu i walka z rakiem.

Jakie działania podejmuje UE?

UE jest największą na świecie fabryką wiedzy – przypada na nią niemal jedna trzecia światowej produkcji naukowej i technologicznej. W obliczu rosnącej konkurencji UE musi nadal przekładać wybitne osiągnięcia badawcze i innowacyjne pomysły na udane produkty i technologie. Wszystkie państwa członkowskie UE mają własną politykę w dziedzinie badań i systemy finansowania badań, ale najlepszym sposobem rozwiązania wielu istotnych problemów jest wspomaganie współpracy naukowców i innowatorów z różnych państw. Dlatego właśnie badania naukowe i innowacje są wspierane na poziomie UE, w szczególności za pośrednictwem programu „Horyzont Europa”.

Program „Horyzont Europa” jest jednym z największych i najbardziej ambitnych programów badawczych na świecie, w ramach którego zainwestowane zostanie 95,5 mld euro (w latach 2021–2027), oprócz innych inwestycji publicznych i prywatnych zmobilizowanych przez te środki. Budojąc na osiągnięciach inicjatywy „Horyzont 2020”, w dalszym ciągu wspiera doskonałość naukową Europy za pośrednictwem Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych oraz stypendiów i wymian „Maria Skłodowska-Curie”. Opiera się on również na doradztwie naukowym, wsparciu technicznym i specjalnych programach badawczych służby Komisji ds. nauki i wiedzy, Wspólnego Centrum Badawczego.

W ramach programu „Horyzont Europa” zainicjowano szereg misji UE – nowych form współpracy służących sprostaniu poważnym wyzwaniom w dziedzinie zdrowia, klimatu i środowiska. Każda z pięciu misji stanowi zestaw działań mających na celu osiągnięcie konkretnych rezultatów do 2030 r.

Program „Horyzont Europa” wspiera również partnerstwa europejskie, w ramach których UE, organy krajowe i sektor prywatny współpracują, aby sprostać niektórym z najpilniejszych wyzwań stojących przed Europą za pomocą wspólnych inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji. Przyczynią się one do wzmocnienia nowej europejskiej przestrzeni badawczej, która ma na celu stworzenie jednolitego unijnego rynku badań, innowacji i technologii oraz umożliwi krajom osiągnięcie większej skuteczności dzięki dostosowaniu ich polityk i programów badawczych.

W całym programie „Horyzont Europa” stosowane są obowiązkowy otwarty dostęp do publikacji i zasady otwartej nauki.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/topics/research-and-innovation_pl

facebook.com/EUScienceInnov

@EUScienceInnov

Jednolity rynek

Jednolity rynek jest jednym z największych osiągnięć UE. Od 30 lat ułatwia on codzienne życie obywateli i przedsiębiorstw, umożliwiając swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału w całej UE.

Dzięki jednolitemu rynkowi (zwanemu również rynkiem wewnętrznym) obywatele UE mogą studiować, mieszkać, robić zakupy, pracować i spędzać emeryturę w dowolnym państwie członkowskim UE oraz korzystać z produktów z całej Europy. Przedsiębiorstwa mogą rozszerzać swoją działalność, a konkurencja pomaga obniżyć ceny i daje konsumentom większy wybór. Jednocześnie UE stara się zapewnić, aby te większe swobody nie wpływały negatywnie na sprawiedliwość, ochronę konsumentów, prawa pracownicze ani na ochronę środowiska.

Jakie działania podejmuje UE?

Jednolity rynek, oparty na unijnej strategii przemysłowej, odgrywa zasadniczą rolę we wspieraniu przedsiębiorstw na drodze do transformacji ekologicznej i cyfrowej. Pomaga on również chronić przedsiębiorstwa przed wstrząsami po stronie podaży oraz sytuacjami kryzysowymi, wzmacniając jednocześnie ich konkurencyjność w skali globalnej.

UE dąży do:

- wykorzystania wniosków wyciągniętych z pandemii COVID-19 i rosyjskiej inwazji na Ukrainę, na przykład poprzez przeciwdziałanie zakłóceniom w łańcuchach dostaw;
- zapewnienia, aby jednolity rynek stwarzał przedsiębiorstwom i przedsiębiorcom więcej możliwości rozszerzenia działalności;

- usunięcia przeszkód, które uniemożliwiają obywatelom łatwy zakup lub sprzedaż towarów i usług w innym państwie członkowskim, a pracownikom – swobodne przemieszczanie się;
- zadbania o to, by obowiązujące przepisy dotyczące sprawiedliwości, możliwości i obowiązków miały zastosowanie również do gospodarki cyfrowej;
- poprawy możliwości przekwalifikowania się i podnoszenia kwalifikacji we wszystkich sektorach przemysłu;
- zapewnienia dostępu do finansowania, norm i patentów w celu budowania, zwiększania skali i ochrony wiodącej pozycji Europy w dziedzinie innowacyjnych technologii.

Nowe **sojusze przemysłowe** w kluczowych obszarach, w których UE jest zależna od państw spoza UE, odgrywają główną rolę w osiągnięciu tych celów. W ramach tych wysiłków UE przedstawiła nowe środki mające na celu ułatwienie przejścia na **gospodarkę o obiegu zamkniętym** i zapewnienie bardziej zrównoważonych dostaw surowców krytycznych.

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 99 proc. wszystkich firm w UE i zapewniają dwie trzecie wszystkich miejsc pracy w sektorze prywatnym. Polityka UE sprzyja tworzeniu nowych przedsiębiorstw i wspiera innowacyjne przedsiębiorstwa w ich dążeniu do zwiększenia skali działalności.

Program na rzecz jednolitego rynku, dysponujący budżetem w wysokości 4,2 mld euro na lata 2021–2027, konsoliduje szeroki zakres działań w obszarach, takich jak bezpieczeństwo żywności, ochrona konsumentów, normalizacja i konkurencyjność, jednocześnie ograniczając powielanie się działań i poprawiając koordynację.

Portal **Twoja Europa** zawiera informacje na temat życia, pracy, podróżowania, nauki i prowadzenia działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim. Oferuje on również dostęp do usług, takich jak **Twoja Europa – Porady**, i do sieci **SOLVIT** zajmującej się rozwiązywaniem problemów.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu_pl

facebook.com/EU.Growth

@EU_Growth

Ochrona konsumentów

Polityka konsumencka UE stoi na straży praw konsumentów, zapewnia bezpieczeństwo produktów, przyczynia się do podejmowania świadomych wyborów przy kupnie towarów i usług, a także oferuje narzędzie służące do rozwiązywania problemów, jeżeli coś pójdzie nie tak.

Jednolity rynek unijny oferuje konsumentom większy wybór, elastyczność, wyższą jakość i lepszy stosunek wartości do ceny. Polityka konsumencka UE gwarantuje, że ich prawa będą przestrzegane, jeżeli napotkają jakiegokolwiek problemy przy zakupie towarów lub usług w innych państwach członkowskich. Buduje to zaufanie i zachęca do handlu, w tym przez internet.

Jakie działania podejmuje UE?

Nowy program na rzecz konsumentów określa strategię UE do 2025 r. Przedstawiono w nim działania, jakie UE podejmie w odpowiedzi na nowe wyzwania, takie jak COVID-19 oraz transformacja ekologiczna i cyfrowa. Mają one na celu rozwiązanie problemów dotyczących środowiska i zrównoważonego rozwoju, egzekwowanie praw konsumentów i ochronę konsumentów podatnych na zagrożenia.

UE przyznaje konsumentom szereg praktycznych uprawnień przydatnych w przypadku wystąpienia trudności.

- Klienci internetowi mają 14 dni na ponowne przemyślenie swojego zakupu i wycofanie się z umowy. Konsument może zwrócić produkt w terminie dwóch tygodni, aby odzyskać swoje pieniądze.

- Jeżeli przedmiot zakupiony w UE (w internecie lub w sklepie) nie jest zgodny z reklamą lub nie działa prawidłowo, konsument ma prawo przynajmniej do bezpłatnej naprawy lub zamiany.
- Dzięki przepisom UE dotyczącym kredytów hipotecznych reklamy na ich temat muszą być przejrzyste, a konsumenci mają uzyskać wszelkie informacje w odpowiednim czasie przed podpisaniem umowy.
- Istnieją minimalne standardy dotyczące [praw pasażerów](#) we wszystkich rodzajach transportu, w tym w zakresie informacji, pomocy i odszkodowania w przypadku odwołania lub dużego opóźnienia.

UE udziela również wsparcia na rzecz szybkiego i skutecznego rozstrzygnięcia sporów z przedsiębiorstwami handlowymi. Platforma [internetowego rozstrzygnięcia sporów](#) umożliwia konsumentom i przedsiębiorstwom handlowym rozwiązywanie sporów dotyczących zakupów dokonanych online. [Sieć Europejskich Centrów Konsumenckich](#) udziela konsumentom bezpłatnego wsparcia i porad w kwestii dokonywanych przez nich zakupów transgranicznych. Nowe [przepisy UE](#), wprowadzone najpóźniej do połowy 2023 r., ułatwią organizacjom obronę interesów zbiorowych konsumentów i wnoszenie spraw do sądu.

Do zabawek, urządzeń elektrycznych, kosmetyków i produktów farmaceutycznych mają zastosowanie surowe normy bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska. Surowe przepisy zapewniają, że niebezpieczne produkty zostaną wycofane z rynku. Co roku setki [produktów](#) jest zgłaszanych za pośrednictwem [systemu wczesnego ostrzeżenia o niebezpiecznych produktach nieżywnościowych](#). W 2021 r. Komisja [zapropowała](#) zmianę przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów, w tym nowych przepisów dotyczących internetowych platform handlowych, a także zmianę unijnych przepisów dotyczących kredytów konsumenckich.

[Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym](#) dostosowuje prawa konsumentów i prawa w zakresie ochrony środowiska, koncentrując się na produktach o wyższej jakości, trwalszych i zrównoważonych.

Więcej informacji: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints_pl

facebook.com/EUJustice

@EU_Consumer

Uczciwa konkurencja

Celem unijnych reguł konkurencji jest zapewnienie wszystkim przedsiębiorstwom możliwości prowadzenia sprawiedliwej i równej konkurencji na jednolitym rynku z korzyścią dla konsumentów, przedsiębiorstw i ogólnie rozumianej europejskiej gospodarki.

Wspólnie z krajowymi organami ochrony konkurencji i sądami krajowymi Komisja Europejska wdraża [unijne reguły konkurencji](#) służące zapewnieniu uczciwej konkurencji między przedsiębiorstwami. Pomaga to ograniczyć ceny i poprawić jakość, wspiera innowacje i wydajność oraz zapewnia konsumentom większy wybór.

Jakie działania podejmuje UE?

Komisja podejmuje działania w odniesieniu do:

- karteli lub innych niezgodnych z prawem ustaleń między przedsiębiorstwami, mających na celu unikanie konkurencji lub ustalających sztucznie zawyżone ceny;
- przypadków, w których duże podmioty nadużywają pozycji dominującej na rynku, próbując wyprzeć z niego konkurentów lub naliczyć wygórowane ceny;
- przypadków połączenia i przejęcia przedsiębiorstw, które mogłyby ograniczyć konkurencję na jednolitym rynku;
- wsparcia finansowego (pomocy państwa) udzielanego przedsiębiorstwom przez rządy państw UE, co może zakłócać konkurencję na jednolitym rynku przez zapewnianie korzyści tylko niektórym przedsiębiorstwom;

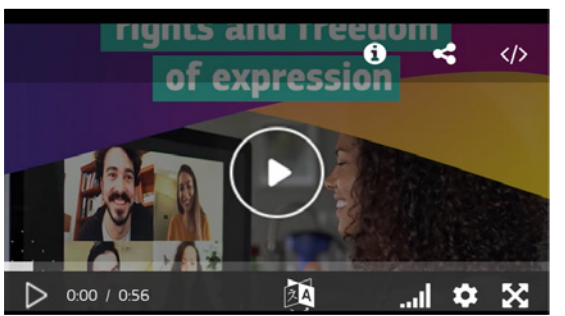
- promowania kultury konkurencji na szczeblu międzynarodowym, tak aby przedsiębiorstwa z UE mogły działać na rynkach w innych częściach świata na zasadach uczciwej konkurencji.

Egzekwowanie polityki konkurencji przynosi korzyści obywatelom UE. Przykładowo z [ostrożnych szacunków](#) Komisji wynika, że w 2020 r. w konsekwencji zakazów dotyczących karteli i interwencji w zakresie połączeń przedsiębiorstw klienci zaoszczędzili od 14 do 23,3 mld euro.

Postępowania prowadzone przez UE w sprawie praktyk antykonkurencyjnych obejmują towary, zawody i usługi. Komisja monitoruje wsparcie, jakiego rządy państw członkowskich UE udzielają przedsiębiorstwom, aby upewnić się, że nie wiąże się ono z przyznaniem niektórym przedsiębiorstwom nieuczciwej przewagi nad ich konkurentami. Pomoc państwa może zostać uznana za dopuszczalną, jeżeli wspiera lub promuje regiony będące w niekorzystnym położeniu, małe i średnie przedsiębiorstwa, badania i rozwój, ochronę środowiska, szkolenia, zatrudnienie lub kulturę.

[Nowe zasady](#) dotyczące pomocy państwa wprowadzone w styczniu 2022 r. są zgodne z ważnymi celami UE w ramach [Europejskiego Zielonego Ładu](#). Mają one pomóc państwom członkowskim UE w osiągnięciu ambitnych celów UE w zakresie energii i klimatu, wspierając projekty w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony klimatu i wytwarzania zielonej energii.

UE pracuje również nad tym, by jej przepisy nadały za transformacją cyfrową. Przykładowo [akt o rynkach cyfrowych](#) – poprzez jasny wykaz dozwolonych i niedozwolonych działań – uniemożliwi, by platformy cyfrowe działające jako strażnicy dostępu narzucały nieuczciwe warunki przedsiębiorstwom i konsumentom. Jednocześnie [akt o usługach cyfrowych](#) nałoży wiążące ogólnounijne obowiązki na pośredników świadczących usługi cyfrowe, które łączą konsumentów z towarami, usługami lub treściami, co umożliwi mniejszym platformom rozszerzenie działalności na jednolitym rynku UE.

Podatki i cła

Podczas gdy rządy krajowe w sposób niezależny ustalają i pobierają podatki, UE jest odpowiedzialna za unię celną, która zapewnia swobodny przepływ i bezpieczeństwo towarów na jednolitym rynku.

Co do zasady rządy państw członkowskich UE dysponują szeroko zakrojoną swobodą w zakresie kształtowania własnych przepisów podatkowych zgodnie ze swoimi priorytetami krajowymi. Muszą one jednak przestrzegać pewnych podstawowych zasad i dopilnować, by krajowe przepisy podatkowe nie utrudniały funkcjonowania jednolitego rynku UE.

Unia celna UE ułatwia przedsiębiorstwom handel, harmonizuje cła na towary spoza UE oraz pomaga chronić obywateli UE i środowisko.

Jakie działania podejmuje UE?

UE nie odgrywa bezpośredniej roli w podwyższaniu lub ustalaniu stawek podatkowych, ale monitoruje krajowe przepisy podatkowe, aby zapewnić, że sprzyjają one tworzeniu miejsc pracy i wzrostowi gospodarczemu oraz że podatki obowiązujące w danym kraju nie dyskryminują konsumentów, pracowników lub przedsiębiorstw z innych państw członkowskich.

Rządy wszystkich państw członkowskich muszą osiągnąć porozumienie przy podejmowaniu na szczeblu UE decyzji w kwestiach podatkowych, tak aby uwzględnić interesy wszystkich stron. W przypadku niektórych podatków – takich jak **podatek od wartości dodanej** lub podatek akcyzowy od benzyny, tytoniu

i alkoholu – państwa członkowskie uzgodniły wspólne przepisy mające na celu uproszczenie handlu transgranicznego prowadzonego **online** i w tradycyjny sposób oraz zapewnienie równych warunków działania przedsiębiorstw i platformom z UE i spoza UE.

W 2021 r. Komisja **przedstawiła** swoją wizję nowego, sprawiedliwszego i bardziej przejrzystego unijnego systemu opodatkowania przedsiębiorstw w XXI w. Obejmuje ona działania mające na celu ograniczenie biurokracji, wspieranie małych przedsiębiorstw i zwalczanie nadużyć podatkowych. W swoim **wniosku** dotyczącym minimalnej stawki podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości co najmniej 15 proc. dla wszystkich przedsiębiorstw wielonarodowych Komisja dąży do tego, by UE jako jedna z pierwszych wdrożyła **historyczne globalne porozumienie w sprawie reformy podatkowej** z 2021 r. Powinno to ostatecznie zapewnić sprawiedliwe opodatkowanie wszystkich przedsiębiorstw, niezależnie od tego, gdzie prowadzą działalność.

Aby zapewnić równe warunki działania na całym jednolitym rynku, UE musi funkcjonować jako jednolita **unia celna**, w której obowiązują takie same taryfy celne, normy i procedury postępowania z towarami przywożonymi z zagranicy. W odniesieniu do towarów transportowanych z jednego państwa członkowskiego do drugiego nie stosuje się ceł.

W praktyce unią celną UE zarządzają **krajowe służby celne**. Chronią one konsumentów, zwierzęta i środowisko przed towarami, które mogą być szkodliwe, oraz przyczyniają się do **walki z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem i przemytem**. Po dokonaniu odprawy celnej towary mogą być przedmiotem swobodnego obrotu lub sprzedaży w dowolnym miejscu w Europie.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en

Przestrzeń kosmiczna

Polityka kosmiczna UE znacząco przyczynia się do walki ze zmianą klimatu, pobudza postęp technologiczny i innowacje oraz poprawia jakość życia obywateli UE.

Technologie kosmiczne, dane i usługi mają zasadnicze znaczenie dla codziennego życia Europejczyków (np. korzystania z telefonów komórkowych, samochodowych systemów nawigacji i bankomatów). Satelity dostarczają również cennych danych i usług na potrzeby szerokiego wachlarza zastosowań, od transportu, rolnictwa i środowiska po reagowanie kryzysowe.

Jakie działania podejmuje UE?

Konkurencyjny i rozwijający się przemysł kosmiczny UE – szacowany na 62 mld EUR – zatrudnia ponad 230 tys. osób i jest odpowiedzialny za jedną trzecią wszystkich satelitów znajdujących się obecnie na orbicie.

Poniższe sztanदारowe projekty umożliwiają świadczenie europejskich usług kosmicznych na co dzień.

- Copernicus jest unijnym systemem obserwacji Ziemi. Dane generowane przez satelity są wykorzystywane w wielu obszarach, począwszy od monitorowania zmian klimatu i ich skutków po kierowanie ratownictwem i pomocą humanitarną. Dane z programu Copernicus wykorzystuje się do lokalizowania statków w niebezpieczeństwie i reagowania na pożary lasów,

trzęsienia ziemi i powodzie, pomagając ratować życie i mienie.

- Galileo – europejski system nawigacji satelitarnej – dostarcza dokładnych i wiarygodnych informacji na temat położenia obiektów w przestrzeni i czasie. Informacje te są wykorzystywane na potrzeby wszystkich środków transportu; transportu drogowego, kolei, lotnictwa i innych sektorów. Dzięki Galileo 3,2 mld smartfonów jest wyposażonych w bezpieczny i niezależny system pozycjonowania.
- Europejski system wspomagania satelitarnego (EGNOS) monitoruje i koryguje sygnały nawigacji satelitarnej dla użytkowników lotniczych, morskich i lądowych w większości Europy. Z EGNOS korzysta już 426 portów lotniczych w UE, zwiększając bezpieczeństwo lądowań w niekorzystnych warunkach pogodowych, unikając opóźnień i zmian planu podróży.

Program kosmiczny UE na lata 2021–2027, z budżetem wysokości 14,9 mld EUR, czerpie z ich osiągnięć i koncentruje się na lepszej koordynacji z innymi dziedzinami polityki UE. Jego celem jest stymulowanie postępu naukowego i technicznego oraz wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych europejskiego przemysłu kosmicznego, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, przedsiębiorstw typu start-up i innowacyjnych. Komisja zaproponowała też dwie nowe inicjatywy przewodnie, służące stymulacji bezpiecznej łączności satelitarnej i zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej.

Za pośrednictwem poszczególnych państw członkowskich UE i Europejskiej Agencji Kosmicznej UE opracowała światowej klasy technologie badań przestrzeni kosmicznej. Ich osiągnięcia obejmują rozwój nowych rakiet i satelitów oraz robotów poszukiwawczych operujących na Księżycu i na Marsie. Chociaż badanie przestrzeni kosmicznej ma przede wszystkim znaczenie strategiczne i polityczne, UE pomaga również naukowcom zrozumieć tajemnice Wszechświata; w 2019 r. naukowcy finansowani przez UE opublikowali pierwsze w historii zdjęcie czarnej dziury.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-space-policy_en

Copernicus EU

@defis_eu

Sprawy międzynarodowe i bezpieczeństwo

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa umożliwia UE mówienie jednym głosem i jednomyślnie działanie w kwestiach międzynarodowych, pozwalając państwom członkowskim stawiać czoła wyzwaniom, z którymi nie są w stanie poradzić sobie w pojedynkę, oraz zapewniając bezpieczeństwo i dobrobyt obywatelom Unii.

Polityka ta jest realizowana przez Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa przy wsparciu Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, czyli służby dyplomatycznej UE. Działania zewnętrzne UE oparte są na zasadach, które były inspiracją dla utworzenia i rozwoju UE oraz które UE stara się szerzyć na całym świecie. Należą do nich pokój, demokracja, praworządność, prawa człowieka i podstawowe wolności.

Jakie działania podejmuje UE?

W czasach rosnących i złożonych zagrożeń dla bezpieczeństwa Strategiczny Kompas UE na rzecz bezpieczeństwa i obrony w nadchodzącej dekadzie wzmocni zdolność UE do reagowania na kryzysy i zagrożenia. Strategiczny Kompas koncentruje się na następujących kwestiach:

- szybszym i bardziej zdecydowanym działaniu w sytuacjach kryzysowych;
  - ochronie obywateli przed szybko zmieniającymi się zagrożeniami;
  - inwestowaniu w zdolności i technologie, których potrzebuje UE;
- partnerstwie z innymi podmiotami w celu osiągnięcia wspólnych celów.

UE wspiera kraje stojące w obliczu konfliktów i kryzysów. Poprzez Europejski Instrument na rzecz Pokoju UE bierze na siebie większą odpowiedzialność jako gwarant bezpieczeństwa na świecie. Instrument ten służy finansowaniu wspólnych kosztów misji i operacji wojskowych prowadzonych w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz operacji pokojowych realizowanych we współpracy z takimi partnerami, jak Unia Afrykańska. Instrument ten służy również wzmocnieniu zdolności obronnych krajów partnerskich oraz organizacji regionalnych i międzynarodowych; odgrywa on także zasadniczą rolę we wspieraniu Ukrainy w reakcji na agresję zbrojną Rosji.

Od czasu rosyjskiej inwazji na Ukrainę w lutym 2022 r. UE podjęła również kroki w celu przywrócenia światowego bezpieczeństwa żywnościowego dzięki współpracy międzynarodowej.

UE i jej państwa członkowskie są w dalszym ciągu największymi darczyńcami w ramach międzynarodowej reakcji na kryzys w Syrii, wspierając mieszkańców Syrii i całego regionu poprzez inwestycje, których łączny wolumen od 2011 r. wynosi ponad 27 mld euro.

Pod hasłem Global Gateway UE realizuje nową strategię inwestycyjną mającą wspierać inteligentne, ekologiczne i bezpieczne infrastruktury w zakresie energii, transportu i technologii cyfrowych oraz wzmocnić systemy opieki zdrowotnej, kształcenia i badań naukowych na całym świecie. UE, jej państwa członkowskie oraz jej instytucje finansowe, działając wspólnie jako tzw. „Drużyna Europy”, dążą do uruchomienia w latach 2021–2027 inwestycji publicznych i prywatnych o wolumenie sięgającym nawet 300 mld euro. Inicjatywa Global Gateway stanowi wkład UE w globalne partnerstwo na rzecz infrastruktury i inwestycji zainicjowane w ramach grupy G-7.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world_pl

Partnerstwa międzynarodowe

Partnerstwa i współpraca na rzecz rozwoju leżą u podstaw polityki zagranicznej UE. Unia i jej państwa członkowskie są największymi darczyńcami pomocy rozwojowej na świecie.

Obok polityki zagranicznej, polityki bezpieczeństwa i polityki handlowej, pomoc rozwojowa jest jednym z filarów działań UE na całym świecie. UE działa na rzecz eliminacji ubóstwa, wspiera rozwój społeczny, zrównoważony wzrost gospodarczy i dobre rządy. Czyni to poprzez tworzenie partnerstw, by sprostać globalnym wyzwaniom, takim jak zmiana klimatu, wyczerpywanie się zasobów naturalnych i nieuregulowana migracja. UE propaguje także skuteczny multilateralizm i współpracuje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, ponieważ obecne wyzwania wymagają bardziej wielostronnego zarządzania i współpracy międzynarodowej opartej na zasadach.

Jakie działania podejmuje UE?

UE postrzega międzynarodowe partnerstwa jako inwestycję w rentowną, zrównoważoną i wspólną przyszłość. Unia jest głównym orędownikiem ONZ-owskiej Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz porozumienia klimatycznego z Paryża. W Europejskim konsensusie w sprawie rozwoju określono, w jaki sposób UE kładzie nacisk na ludzi, planetę, dobrobyt, pokój i partnerstwa w ramach realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Główne obszary działań zewnętrznych UE to:

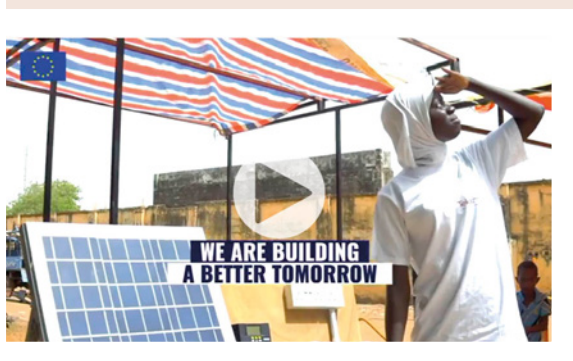
- sojusze na rzecz Zielonego Ładu
  - sojusze na rzecz nauki, technologii, innowacji i transformacji cyfrowej
  - sojusze na rzecz zrównoważonego wzrostu gospodarczego i miejsc pracy, m.in. poprzez inwestycje w edukację i umiejętności
  - partnerstwa na rzecz migracji
- sprawowanie rządów, utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa oraz dalszy rozwój społeczny, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodzieży.

Partnerstwo Afryka–UE pozostaje jednym z głównych priorytetów UE.

W 2020 r. UE szybko zareagowała na kryzys związany z COVID-19. Podejście „Drużyny Europy”, które łączy zasoby, wiedzę ekspercką i narzędzia Unii, jej państw członkowskich i instytucji finansowych, pomogło partnerom UE złagodzić skutki pandemii. UE jest również liderem w dążeniu do zapewnienia powszechnego dostępu do bezpiecznych i skutecznych szczepionek. Podejście „Drużyny Europy” jest obecnie stosowane w budżecie UE wobec działań zewnętrznych, w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”.

UE przeznaczona na działania zewnętrzne około 10 proc. swojego budżetu. Delegatury UE ściśle współpracują z rządami, organizacjami międzynarodowymi, państwami członkowskimi UE i sektorem prywatnym, aby zwiększyć efekty europejskiego wsparcia. W 2020 r. Unia i jej państwa członkowskie przeznaczyły na pomoc łącznie 66,8 mld euro.

Poszanowanie praw człowieka, demokracja i praworządność to wartości leżące u podstaw działań UE na całym świecie. Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji koncentruje się na ochronie i wzmacnianiu pozycji osób, budowaniu odpornych, niewykluczających i demokratycznych społeczeństw oraz propagowaniu praw człowieka na całym świecie. Dzięki planowi działania w sprawie równości płci równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet zajmują wysoką pozycję na liście działań UE.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/international-partnerships/home_en
<https://www.youtube.com/user/EUintheWorld>

Unijna polityka sąsiedztwa i rozszerzenie UE

UE wspiera stabilną demokrację i gospodarkę w krajach sąsiadujących. Służą temu dostosowane do indywidualnych potrzeb partnerstwa, oparte na wspólnych interesach i współpracy dwustronnej lub regionalnej.

Jakie działania podejmuje UE?

Europejska polityka sąsiedztwa reguluje stosunki UE z jej 16 najbliższymi sąsiadami. Na południu z: Algierią, Egiptem, Izraelem, Jordanią, Libanem, Libią, Marokiem, Palestyną*, Syrią i Tunezją. Na wschodzie z: Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Mołdawią i Ukrainą.

Współpraca ma na celu przede wszystkim:

- stabilizowanie sytuacji w sąsiednich krajach poprzez rozwiązywanie problemów w obszarach: wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i możliwości dla młodzieży, transportu i połączeń energetycznych, bezpieczeństwa i migracji

- promowanie takich wartości, jak dobre sprawowanie władzy, demokracja, praworządność i prawa człowieka
- współpraca na szczeblu regionalnym, na przykład w ramach [Partnerstwa Wschodniego](#) i Unii dla Śródziemnomorza.

Poza tym w ramach [południowego sąsiedztwa](#) UE wraz ze swoimi partnerami pracuje nad rozwiązaniem kryzysów, takich jak w [Syrii](#) lub [Libii](#), oraz nad uregulowaniem przepływów migracyjnych.

[Polityka rozszerzenia UE](#) obejmuje Albanię, Bośnię i Hercegowinę, Kosowo**, Czarnogórę, Macedonię Północną, Serbię i Turcję. Perspektywa członkostwa w UE jest silnym bodźcem do reform demokratycznych i gospodarczych w krajach europejskich, które chcą przystąpić do UE. Wspiera ona gotowość do pojednania i dążenie do stabilizacji. Do UE mogą przystąpić wyłącznie te kraje europejskie, które spełniają określone standardy demokratyczne (między innymi praworządność, prawa człowieka oraz poszanowanie i ochrona mniejszości), posiadają sprawnie funkcjonującą gospodarkę rynkową oraz zdolność do sprostania konkurencji i mechanizmom rynkowym w UE oraz są w stanie wziąć na siebie odpowiedzialność, jaka wiąże się z członkostwem w UE.

Turcja jest partnerem UE w wielu kluczowych obszarach, jednak w ostatnich latach oddala się od podstawowych wartości i zasad UE. Negocjacje akcesyjne Turcji pozostają zatem faktycznie zamrożone. W strategicznym interesie UE leży to, by sytuacja we wschodniej części Morza Śródziemnego była stabilna i bezpieczna, oraz by móc rozwijać oparte na współpracy i obopólnie korzystne stosunki z Turcją.

W 2020 r. UE udzieliła regionom objętym [polityką sąsiedztwa i rozszerzenia](#) pomocy w wysokości 7,47 mld euro na łagodzenie skutków pandemii COVID-19. UE wspiera zdolność do reagowania kryzysowego, finansuje badania naukowe, inwestycje w systemy opieki zdrowotnej i sieci wodociągowe oraz ogranicza szkody gospodarcze i społeczne wywołane pandemią.

* Użycie tej nazwy nie może być traktowane jako uznanie państwa Palestyna i pozostaje bez uszczerbku dla stanowiska poszczególnych państw członkowskich w tej kwestii.

** Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/policies/eu-enlargement_pl

Handel

UE jest liderem w dziedzinie wolnego handlu. Dzięki handlowi z krajami spoza UE utrzymywane jest w UE, bezpośrednio lub pośrednio, 35 mln miejsc pracy. UE walczy o otwarte rynki oparte na zasadach, równe warunki działania oraz jak najwyższe normy międzynarodowe na całym świecie.

Unia jest największą potęgą handlową na świecie i jedną z największych otwartych gospodarek. Jedna trzecia unijnego produktu krajowego brutto jest zależna od handlu. Przewiduje się, że 85 proc. przyszłego światowego wzrostu gospodarczego będzie generowane poza Europą. Unia negocjuje i uzgadnia międzynarodowe umowy handlowe w imieniu państw członkowskich.

And I'm proud to say that our company plays an important role in our community.

Jakie działania podejmuje UE?

Polityka handlowa UE obejmuje nie tylko handel towarami i usługami, ale również kwestie takie, jak handlowe aspekty własności intelektualnej czy bezpośrednie inwestycje zagraniczne.

W lutym 2021 r. Komisja przedstawiła nową strategię handlową UE, w której wyznaczono trzy główne cele:

- wspieranie odbudowy i transformacji gospodarki unijnej w taki sposób, aby umożliwić realizację naszych ambitnych celów w dziedzinie ekologii i cyfryzacji;
- kształtowanie globalnych zasad, tak aby zagwarantować, że będą sprawiedliwe i zrównoważone;
- zwiększenie zdolności UE do obrony swoich interesów i egzekwowania swoich praw.

Zasadniczym elementem strategii jest zaangażowanie się w reformę Światowej Organizacji Handlu, tak aby była w stanie skuteczniej reagować na współczesne wyzwania w obszarze handlu.

Polityka handlowa może odgrywać ważną rolę pod względem przeciwdziałania zmianie klimatu i degradacji środowiska. Dlatego UE usprawni wdrażanie i egzekwowanie rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju figurujących w zawartych przez nią umowach handlowych. Konkretnie zaś Unia zaproponuje, aby przestrzeganie porozumienia paryskiego było koniecznym elementem przyszłych umów handlowych i inwestycyjnych.

UE opowiada się za otwartym i uczciwym handlem oraz zwalczaniem protekcjonizmu. Znajduje złoty środek pomiędzy otwartością a zapewnieniem ludności i przedsiębiorstwom ochrony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi. Niedawno wyznaczyła głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych, aby położyć szczególny nacisk na zoptymalizowanie korzyści, jakie umowy handlowe przynoszą firmom, w tym zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom i rolnikom, oraz dopilnowanie, by jej partnerzy handlowi wywiązywali się ze zobowiązań, w tym w zakresie zrównoważonego rozwoju.

UE zawarła 46 obowiązujących obecnie umów handlowych z 78 partnerami na całym świecie. W 2020 r. Unia osiągnęła porozumienie w sprawie nowej umowy handlowej z Meksykiem. W tym samym roku weszła w życie umowa handlowa z Wietnamem. Umowa z Japonią skutkowałą wzrostem eksportu z UE już w pierwszym roku jej obowiązywania, w tym o niemal 7 proc. w ciągu pierwszych 10 miesięcy.

W następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE w dniu 31 stycznia 2020 r. Unia i Zjednoczone Królestwo podpisały 30 grudnia 2020 r. umowę o handlu i współpracy.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/topics/trade_pl

Pomoc humanitarna i ochrona ludności

UE wraz z państwami członkowskimi należy do światowych liderów w zakresie udzielania pomocy humanitarnej. Zapewnia niezbędną pomoc milionom ludzi na całym świecie oraz koordynuje pomoc w sytuacjach kryzysowych w Europie i na całym świecie.

UE reaguje na sytuacje kryzysowe i zapewnia szybkie i skuteczne udzielanie pomocy doraźnej za pośrednictwem dwóch głównych kanałów: [pomocy humanitarnej](#) oraz [ochrony ludności](#). UE dąży do:

- ratowania i ochrony życia, przynoszenia ludziom ulgi w cierpieniu i zapobiegania mu, a także do ochrony integralności i godności ludności dotkniętej klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka;
- zagwarantowania błyskawicznej reakcji na sytuacje wyjątkowe zarówno w UE, jak i poza jej granicami;
- ograniczenia ryzyka występowania klęsk żywiołowych, na przykład poprzez działania ukierunkowane na łagodzenie skutków zmiany klimatu;
- zwiększenia gotowości na wypadek klęsk żywiołowych, na przykład dzięki systemom wczesnego ostrzegania;
- zapewnienia sprawnego przekształcenia działań w strategię pomocy rozwojowej, gdy operacje przeprowadzane w sytuacji nadzwyczajnej dobiegają końca;
- wzmocnienia ogólnej odporności ludności, na przykład poprzez inwestowanie w jej przygotowanie do klęsk żywiołowych, które mogą wystąpić w przyszłości oraz
- ochrony dzieci, których dosięgnęły skutki katastrof.

Jakie działania podejmuje UE?

We współpracy z różnymi partnerami, UE od ponad 30 lat wspiera operacje humanitarne w 110 krajach. W 2021 r. UE przekazała pomoc humanitarną o wartości ponad 2,4 mld EUR. Jest głównym darczyńcą pomocy humanitarnej w wielu sytuacjach kryzysowych, zapewniając na przykład:

- pomoc nadzwyczajną w celu wsparcia osób uciekających przed rosyjską inwazją na [Ukrainę](#);
- pomoc humanitarną na rzecz uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych w [Bangladeszu](#), [Etiopii](#), [Somalii](#) i [Jemenie](#);
- pomoc doraźną na rzecz wysiedleńców na terenie [Syrii](#) i uchodźców w państwach sąsiadujących;

- ratujące życie projekty humanitarne i pomoc dla najbardziej dotkniętych społeczności w [Republice Środkowoafrykańskiej](#) i [Sudanie Południowym](#);
- pomoc humanitarną za pośrednictwem [humanitarnego mostu powietrznego](#) w krajach niestabilnych i dotkniętych konfliktami, takich jak [Afganistan](#).

UE wysłała też zespoły reagowania kryzysowego i przekazuje pomoc do dotkniętych regionów w UE i na całym świecie za pośrednictwem swojego [mechanizmu ochrony ludności](#), przykładowo poprzez:

- reagowanie na pandemię COVID-19 w Europie i na świecie, w tym dostarczanie dostaw potrzebnych w związku z COVID-19 za pośrednictwem [rescEU](#) i repatriację Europejczyków, którzy utknęli za granicą;
- wysyłanie ekspertów i sprzętu do krajów dotkniętych trzęsieniami ziemi ([Haiti](#)), wybuchami wulkanów ([Tonga](#)), pożarami lasów ([Bałkany Zachodnie](#) i [kraje śródziemnomorskie](#)) i ograniczanie rozprzestrzeniania się epidemii gorączki krwotocznej Ebola w Gwinei w 2021 r.;
- przekazywanie milionów artykułów ratunkowych (takich jak zestawy pierwszej pomocy, namioty i łóżka) do Ukrainy i krajów sąsiadujących w ramach największej operacji od czasu utworzenia mechanizmu.

Więcej informacji: <https://ec.europa.eu/echo/>

facebook.com/ec.humanitarian.aid

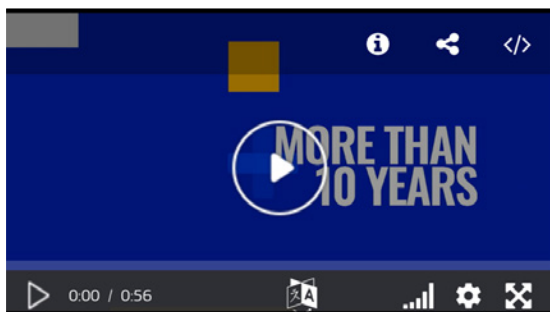

[@eu_echo](https://twitter.com/eu_echo)

Prawa podstawowe

UE gwarantuje szereg praw podstawowych. Poszanowanie praw podstawowych jest wspólną wartością UE i jej państw członkowskich i stanowi zasadę, którą kieruje się Unia w działaniach podejmowanych zarówno w jej obrębie, jak i poza jej granicami.

UE to coś więcej niż tylko jednolity rynek towarów i usług. Europejczycy dzielą wartości i prawa określone w traktatach UE i w [Karcie praw podstawowych UE](#).

Jakie działania podejmuje UE?

W Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej zebrano wszystkie prawa osobiste, obywatelskie, polityczne, gospodarcze i społeczne przysługujące w UE. Prawa te są **gwarantowane** w państwach członkowskich UE i na obszarach, gdzie unijne przepisy są stosowane i obejmują godność ludzką, wolność wypowiedzi i zrzeszania się, prawo do niedyskryminacji, do azylu i do rzetelnego procesu sądowego.

Ponadto w Karcie zapisano szczególne prawa związane z obywatelstwem UE na mocy traktatów UE, zapewniające obywatelom UE:

- swobodę **przemieszczania się, zamieszkania, pracy i nauki w dowolnym kraju UE**;
- prawo głosowania i kandydowania w wyborach **lokalnych i unijnych**;
- prawo do składania **petycji** do Parlamentu Europejskiego;
- prawo do składania **skarg** do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
- prawo do **ochrony konsularnej** poza UE.

Ochronę praw podstawowych zapewniają również szczegółowe przepisy unijne, takie jak **ogólne rozporządzenie o ochronie danych**, przepisy mające na celu zapobieganie **dyskryminacji** ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz przepisy **chroniące osoby zgłaszające przypadki naruszenia i ofiary przestępstw**.

UE zapewnia również ochronę praw podstawowych poprzez ukierunkowane środki polityczne i ścisłą współpracę z państwami UE i społeczeństwem obywatelskim, na przykład w zakresie przestępstw z nienawiści i nawoływania do nienawiści, równości płci i niedyskryminacji, wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych, cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości, ochrony danych, przestrzegania praworządności, praw dziecka i praw konsumentów.

Program „Obywatele, równość, prawa i wartości” wspiera prace legislacyjne i polityczne UE w dziedzinie praw podstawowych.

UE dąży do stworzenia **unii równości** za pomocą szeregu strategii, których celem jest podważanie stereotypów i zapewnienie warunków gwarantujących wszystkim pełne i swobodne uczestnictwo w społeczeństwie europejskim.

UE promuje i broni uniwersalnych wartości również na arenie międzynarodowej. W 2021 r. UE uruchomiła na lata 2021–2027 **Program na rzecz praw człowieka i demokracji w ramach instrumentu „Globalny wymiar Europy”** o wartości 1,5 mld euro. UE wprowadziła również **globalny system sankcji za naruszenia praw człowieka**, który umożliwia jej lepsze ukierunkowanie się na osoby odpowiedzialne za poważne naruszenia na całym świecie.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/topics/justice-and-fundamental-rights_pl

facebook.com/EUJustice

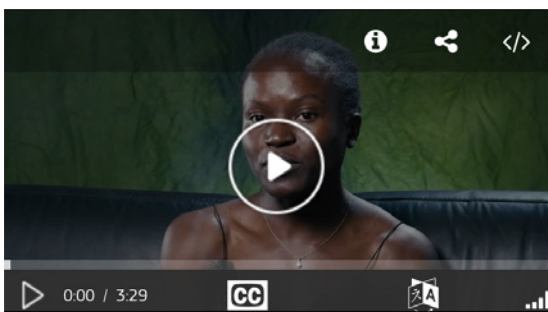
@EU_Justice

Sprawiedliwość i praworządność

Unia Europejska stara się zapewnić jednolite stosowanie prawa UE, rozwiązywanie transgranicznych problemów prawnych swoich obywateli oraz upowszechnianie i utrzymanie praworządności.

UE dąży do stworzenia przestrzeni sprawiedliwości, w której obywatele i przedsiębiorstwa będą mogli rozwiązać problemy prawne w innych państwach członkowskich UE w taki sam sposób jak we własnym kraju. W jednolitym obszarze sprawiedliwości niepodzielonym granicami państw obywatele będą mogli opierać się na jednym zbiorze praw i uzyskać dostęp do wymiaru sprawiedliwości na drugim krańcu UE.

Jakie działania podejmuje UE?

Obywatele UE mogą mieszkać, studiować, pracować i prowadzić działalność gospodarczą w dowolnym miejscu w UE. Może to wiązać się z koniecznością interakcji z organami sądowymi innego państwa członkowskiego.

Celem UE jest ponadto wzmocnienie obopólnego zaufania między sądami oraz administracjami państw członkowskich, co ma służyć wzajemnemu uznawaniu orzeczeń sądowych. Jest to szczególnie istotne w sprawach cywilnych, takich jak: sprawy rozwodowe, sprawy o pieczę nad dzieckiem lub sprawy o należność z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) ułatwia współpracę między krajowymi organami wymiaru sprawiedliwości, aby po-

móc w zwalczaniu poważnych przestępstw, takich jak korupcja, terroryzm, nielegalny obrót środkami odurzającymi i ich dystrybucja. Europejskim nakazem aresztowania zastąpiono na przykład długotrwałe procedury ekstradycyjne toczące się w celu wydania podejrzanych lub skazanych przestępców państwu, w którym wobec takich osób będzie lub było prowadzone postępowanie karne. Celem Strategii UE w zakresie praw ofiar jest natomiast zapewnienie wszystkim ofiarom przestępstw w UE niezbędnego wsparcia i ochrony.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapewnia jednakowe stosowanie prawa UE we wszystkich państwach członkowskich. UE pracuje nad modernizacją unijnych systemów wymiaru sprawiedliwości, aby uwzględnić transformację cyfrową i zapewnić łatwiejszy i szybszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Postępy można śledzić za pomocą unijnej tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości, która dostarcza danych na temat skuteczności, jakości i niezależności systemów wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach członkowskich, natomiast portal „e-Sprawiedliwość” oferuje punkt kompleksowej obsługi we wszystkich sprawach dotyczących wymiaru sprawiedliwości.

Praworządność – jedna z podstawowych wartości UE – oznacza, że niezależne i skuteczne systemy wymiaru sprawiedliwości muszą zapewniać wszystkim w UE odpowiednią ochronę sądową. Praworządność jest konieczna, aby chronić wszystkie inne wartości i ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania UE. Gwarantuje ona stosowanie prawa UE, skuteczność rynku wewnętrznego i sprzyja wzajemnemu zaufaniu, stwarzając warunki dla środowiska przyjaznego dla biznesu.

UE pracuje z państwami członkowskimi na rzecz utrzymania i wzmocnienia praworządności za pomocą mechanizmu praworządności oraz poprzez zapewnienie wsparcia technicznego i finansowania na potrzeby reform wymiaru sprawiedliwości.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights_pl
https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law_pl

Równość płci

Równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych wartości UE, zapisaną już w traktacie rzymskim z 1957 r. UE niezmiennie dokłada starań, by zwalczać dyskryminację ze względu na płeć i urzeczywistniać równość płci.

Choć w Europie kobiety powinny cieszyć się równością, upodmiotowieniem i bezpieczeństwem, nadal są nadmiernie reprezentowane w sektorach o niższych wynagrodzeniach, a niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach decyzyjnych w polityce i biznesie i zarabiają średnio o 13 proc. mniej niż mężczyźni w całej UE. Ponadto wciąż szeroko rozpowszechnione są przemoc ze względu na płeć oraz molestowanie.

Jakie działania podejmuje UE?

Podstawą działań UE w zakresie promowania równości jest strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025. Strategia ta ma umożliwić położenie kresu przemocy ze względu na płeć, obalenie stereotypów związanych z płcią, zlikwidowanie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz promować równowagę płci w procesie decyzyjnym i w polityce. Opiera się ona na dziesiątkach inicjatyw UE na rzecz równości płci.

Aby wyegzekwować zapisaną w traktacie rzymskim zasadę równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości, Komisja zaproponowała środki dotyczące przejrzystości wynagrodzeń, w tym obowiązek

zgłaszania przez duże przedsiębiorstwa różnicowania wynagrodzeń ze względu na płeć. Pracownicy będą mieli prawo do odszkodowania z tytułu dyskryminacji płacowej.

Przemoc wobec kobiet jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych form dyskryminacji ze względu na płeć w Europie. Komisja zaproponowała nowe ogólnounijne przepisy dotyczące zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, które mają na celu karanie sprawców i zapewnienie lepszej ochrony kobietom, w tym w internecie. Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska) podpisały wszystkie państwa członkowskie, a także UE.

UE dokłada również starań, by pomóc kobietom rozbić szklany sufit w biznesie i polityce oraz zwiększyć udział kobiet w sektorze cyfrowym. W szczególności Komisja dąży do poprawy równowagi płci w zarządach największych unijnych spółek notowanych na giełdzie.

Ale życie to nie tylko praca i pieniądze. Dyrektywa w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, która weszła w życie w lipcu 2019 r. i którą państwa członkowskie miały transponować do sierpnia 2022 r., wprowadza nowe prawa, aby pomóc we wprowadzeniu i utrzymaniu równowagi w podziale obowiązków opiekuńczych między kobiety i mężczyzn. Obejmuje to urlop ojcowski, rodzicielski i opiekuńczy oraz elastyczną organizację pracy dla rodziców i opiekunów.

Za pomocą trzeciego unijnego planu działania w sprawie równości płci UE stara się poprawiać warunki życia dziewcząt i kobiet na całym świecie. Oznacza to propagowanie kwestii równości płci w ramach działań zewnętrznych UE, w tym w takich dziedzinach, jak współpraca na rzecz rozwoju i negocjacje handlowe. UE przewodzi również negocjacje dotyczącym włączenia celów w zakresie równouprawnienia płci do Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.

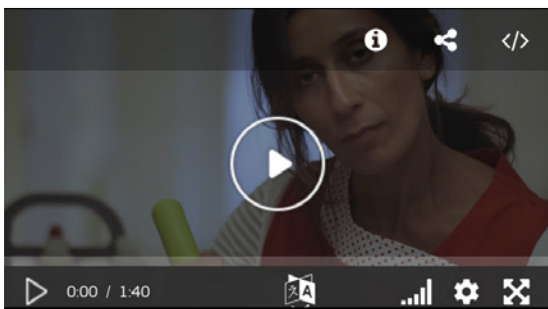

Rasizm i równość

UE dąży do tego, by wszyscy mogli korzystać ze swoich podstawowych praw, wolności i równego udziału w życiu społecznym, niezależnie od swego pochodzenia.

Chociaż dyskryminacja ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne jest w UE zakazana, rasizm i dyskryminacja rasowa utrzymują się. UE stara się zwalczać rasizm i nietolerancję we wszystkich dziedzinach.

Jakie działania podejmuje UE?

UE zwiększa starania na rzecz walki z rasizmem i dyskryminacją wraz z przyjęciem **unijnego planu działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025** oraz mianowaniem pierwszego w historii koordynatora ds. przeciwdziałania rasizmowi.

UE odrzuca i potępia wszelkie formy rasizmu i nietolerancji. W planie działania przeciwko rasizmowi określono szereg działań mających na celu:

- przeciwdziałanie rasizmowi i dyskryminacji rasowej za pośrednictwem prawodawstwa i poza nim oraz zapewnienie, aby **przepisy unijne zakazujące nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści**, w tym w internecie, były stosowane w praktyce;

- zintensyfikowanie działań przeciwko rasizmowi strukturalnemu;
- pomoc w umacnianiu głosu podnoszonego przez osoby należące do mniejszości rasowych lub etnicznych oraz skojarzenie podmiotów na wszystkich szczeblach na potrzeby realizacji wspólnego przedsięwzięcia, jakim jest zapewnianie wszystkim życia wolnego od rasizmu i dyskryminacji;
- **zapewnienie finansowania** na potrzeby budowania społeczeństw integracyjnych oraz promowania tolerancji i pluralizmu;
- promowanie różnorodności wśród pracowników Komisji i zapewnienie wszystkim miejsca pracy wolnego od dyskryminacji i sprzyjającego włączeniu społecznemu, niezależnie od pochodzenia rasowego czy etnicznego lub koloru skóry.

Nierówne traktowanie ze względu na pochodzenie rasowe czy etniczne, w tym w zakresie zatrudnienia, jest zakazane na mocy dyrektywy w sprawie równości rasowej, dyrektywy w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy oraz Karty praw podstawowych UE.

Istnieją strategie polityczne mające na celu zwalczanie szczególnych form rasizmu. Na przykład **strategia UE w sprawie zwalczania antysemityzmu** ma na celu zapobieganie wszelkim formom antysemityzmu, wspieranie życia żydowskiego oraz promowanie pamięci o Holokauście i edukacji na temat Holokaustu. Istnieją również inne **ramy strategiczne**, których celem jest zwiększenie równouprawnienia Romów.

Dyrektywa o prawach ofiar chroni ofiary przestępstw z nienawiści. **Celem strategii UE w zakresie praw ofiar (2020–2025)** jest zapewnienie wszystkim ofiarom przestępstw wsparcia i ochrony niezależnie od miejsca popełnienia przestępstwa w UE.

UE jest również zaangażowana w zapobieganie rozprzestrzenianiu się nienawiści w internecie i przeciwdziałanie temu zjawisku, a jednocześnie zawsze chroni wolność wypowiedzi. **Kodeks postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie** z 2016 r. umożliwił użytkownikom sygnalizowanie nawoływania do nienawiści w internecie, a platformom – szybkie przeglądanie i usuwanie nielegalnych lub szkodliwych treści.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combatting-discrimination/racism-and-xenophobia_en

facebook.com/EUJustice

@EU_Justice

Równość osób LGBTIQ

UE zapewnia szereg praw podstawowych swoim obywatelom i chroni ich przed dyskryminacją. Obejmuje to członków społeczności LGBTIQ.

Około 76 proc. Europejczyków ankietowanych w 2019 r. potwierdziło, że geje, lesbijki bądź osoby biseksualne powinni mieć takie same prawa jak osoby heteroseksualne. Mimo to lesbijki, geje, osoby biseksualne, transpłciowe, niebinarne, interseksualne i *queer* (osoby LGBTIQ) mogą spotykać się z dyskryminacją w wielu obszarach życia oraz doświadczać mowy nienawiści i przemocy.

Jakie działania podejmuje UE?

W 2020 r. Komisja przyjęła swoją pierwszą **strategię na rzecz równości osób LGBTIQ**, zajmując się kwestiami dyskryminacji, bezpieczeństwa, inkluzywności i równości.

Podstawą tej strategii jest ponad 20 lat działań na poziomie UE. Od 1999 r. UE ma **prawo działać w przypadkach dyskryminacji ze względu na orientację seksualną**. Działania UE obejmują następujące elementy:

- **dyrektywę ramową w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy**, która nakłada na wszystkie państwa UE obowiązek zapewnienia ochrony prawnej przeciwko dyskryminacji i molestowaniu ze względu na orientację seksualną w odniesieniu do ubiegania się o pracę, awansów, szkoleń, warunków pracy, wynagrodzenia i zwolnień,
- **przekształconą dyrektywę w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn**, zapewniającą ochronę przed dyskryminacją w życiu zawodowym osobom transpłciowym, które zmieniły płeć, oraz **dyrektywę w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego**, zapewniającą ochronę przed dyskryminacją w zakresie zabezpieczenia społecznego,
- **dyrektywę o prawach ofiar**, która stworzyła zbiór wiążących praw ofiar mowy nienawiści lub przemocy i zobowiązuje państwa UE do zapewnienia wdrożenia tych praw w praktyce.

W szeregu krajów na całym świecie związki między osobami tej samej płci są wciąż uznawane za przestępstwo, a osoby LGBTIQ nie mają wystarczającej ochrony. UE **zachęca** inne państwa do zapewnienia, aby orientacja seksualna, tożsamość płciowa lub cechy płciowe nie były powodem przemocy lub sankcji karnych.

UE jest też jednym z największych światowych darczyńców, którzy wspierają projekty zwalczania dyskryminacji ludzi, głównie za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka. Od 2016 r. UE udziela wsparcia na rzecz projektów prowadzonych w Azji, Afryce, Ameryce Łacińskiej i Europie Wschodniej. W 2018 r. UE uruchomiła fundusz na rzecz wsparcia działaczy i organizacji na obszarach, na których osoby są bardziej narażone na dyskryminację.

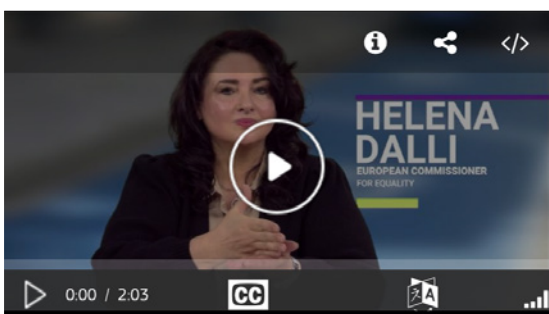
Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/lesbian-gay-bi-trans-and-intersex-equality_en

Niepełnosprawność

UE promuje aktywne włączenie i pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym osób z niepełnosprawnościami na równych zasadach z innymi osobami oraz chroni je przed dyskryminacją i przemocą.

Okolo 87 mln osób w UE ma jakas niepełnosprawność. Osoby te mają takie same prawa i podstawowe wolności jak wszyscy inni, w tym prawo do równości i niedyskryminacji oraz prawo do wolności od wykorzystywania, przemocy i nadużyć. UE pracuje nad stworzeniem Europy wolnej od barier, w której osoby z niepełnosprawnościami są upodmiotowione i mogą w pełni korzystać z przysługujących im praw.

Jakie działania podejmuje UE?

UE i jej państwa członkowskie są stronami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Ponadto Karta praw podstawowych Unii Europejskiej i traktaty UE zobowiązują UE do promowania polityki uwzględniającej prawa i potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

W strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, zakorzenionej w konwencji ONZ i opierającej się na jej poprzedniku oraz na Europejskim filarze praw socjalnych, określono konkretne inicjatywy mające zapewnić, by osoby z niepełnosprawnościami mogły:

- korzystać z takiego samego prawa do swobodnego przemieszczania się jak wszyscy inni. [Unijna karta parkingowa](#)

i [unijna karta osoby z niepełnosprawnością](#), które zostały już wprowadzone w ramach pilotażu w ośmiu państwach członkowskich, ułatwiają wzajemne uznawanie statusu i uprawnień osób niepełnosprawnych między państwami UE;

- lepiej uczestniczyć w rynku pracy dzięki specjalnym środkom mającym na celu poprawę ich możliwości zatrudnienia;
- żyć niezależnie, tam, gdzie chcą i z kim chcą. Centrum zasobów AccessibleEU przyczyni się do poprawy dostępu do transportu, budynków, informacji, mediów audiowizualnych, komunikacji i technologii;
- uczestniczyć w życiu społecznym i gospodarczym oraz być chronione przed dyskryminacją i przemocą. Strategia ta ma ponadto przyczynić się do zapewnienia równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, edukacji, kultury, sportu i turystyki oraz równych szans w tych obszarach.

W ostatnich latach wiele inicjatyw i przepisów UE przyczyniło się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie. [Europejski akt w sprawie dostępności](#) określa wiążące wymogi dotyczące dostępności niektórych kluczowych produktów i usług. Istnieją również szczegółowe [przepisy](#), które zapewniają ochronę przed dyskryminacją i równe traktowanie w zakresie zatrudnienia i pracy.

UE jest również zaangażowana w podnoszenie świadomości codziennych wyzwań, przed którymi stają osoby z niepełnosprawnościami, oraz narzędzi, których potrzebują, aby poprawić swoje życie. Europejski Dzień Osób z Niepełnosprawnościami, obchodzony co roku na początku grudnia, pomaga zwracać uwagę ogółu społeczeństwa na kwestie związane z niepełnosprawnościami. Co roku miasto, które poczyniło ogromne wysiłki na rzecz zwiększenia dostępności, przyznawana jest [nagroda Access City](#).

Więcej informacji: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=pl>

facebook.com/socialeurope

@EU_Social

Osoby w wieku powyżej 50 lat

UE stara się pomagać ludziom w prowadzeniu zdrowego, aktywnego i samodzielnego życia tak długo, jak jest to możliwe. Uzupelnia działania państw członkowskich w takich obszarach, jak zatrudnienie, zdrowie i edukacja, oraz koordynuje wspólne działania dotyczące epidemii.

Tendencje demograficzne świadczą o tym, że w nadchodzących dziesięcioleciach odsetek osób starszych w UE znacznie wzrośnie. Publikując Zieloną księgę w sprawie starzenia się, Komisja rozpoczęła debatę na temat wyzwań i możliwości związanych ze starzeniem się społeczeństwa europejskiego. Państwa UE ograniczają skutki starzenia się społeczeństwa, usprawniając systemy edukacji i umiejętności, zachęcając do dłuższego i pełniejszego życia zawodowego oraz przeprowadzając reformy ochrony socjalnej, w tym emerytur i opieki długoterminowej.

Jakie działania podejmuje UE?

UE zakazała pracodawcom dyskryminacji pracowników ze względu na wiek. Europejska sieć organów ds. równości pomaga w zagwarantowaniu, by zasady UE dotyczące równości i niedyskryminacji były stosowane jednolicie w całej UE.

Inicjatywy unijne, takie jak Europejski program na rzecz umiejętności, Pakt na rzecz umiejętności i Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, pomagają ludziom przygotować się na zmiany zachodzące w świecie pracy. Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus co roku pomagają milionom Europejczyków w zdobyciu nowych umiejętności i znalezieniu lepszej pracy.

Niezależnie od tego, czy chodzi o rozwój kariery czy o rozwój osobisty, nigdy nie jest za późno na naukę. Za pośrednictwem

programu Erasmus+ dostępny jest szeroki wachlarz możliwości dla osób w wieku powyżej 50 lat – od kursów i szkoleń realizowanych w trybie uczenia się w miejscu pracy po projekty finansowane ze środków UE.

EURES, europejska sieć współpracy na rzecz mobilności zawodowej, pomaga osobom poszukującym pracy w innym państwie członkowskim, a przepisy UE ułatwiają koordynację krajowych systemów zabezpieczenia społecznego, chroniąc prawa osób przemieszczających się lub przechodzących na emeryturę na terytorium Europy.

Nowy dobrowolny program emerytalny, ogólnoeuropejski indywidualny produkt emerytalny (OIPE), zapewnia obecnie ludziom szerszy wybór i umożliwia im oszczędzanie w ramach tego samego produktu, nawet jeśli przenoszą się do innego państwa UE. Co trzy lata Komisja publikuje sprawozdanie na temat aktualnej i przyszłej adekwatności dochodów osób starszych w państwach członkowskich. Dzięki strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 UE przyczyni się do wypełnienia luk w ochronie socjalnej osób z niepełnosprawnościami, w tym również w zakresie systemów emerytalno-rentowych.

UE jest aktywna w wielu różnych obszarach, takich jak propagowanie zdrowego trybu życia, wspieranie bardziej efektywnych i zrównoważonych usług opieki zdrowotnej, zapobieganie chorobom i intensyfikowanie walki z rakiem.

UE wspiera finansowo organizacje pozarządowe działające na rzecz prawa do sprawiedliwego traktowania oraz zajmujące się przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na wiek, takie jak AGE Platform Europe.

Więcej informacji: <https://ec.europa.eu/social/home.jsp>

facebook.com/social europe

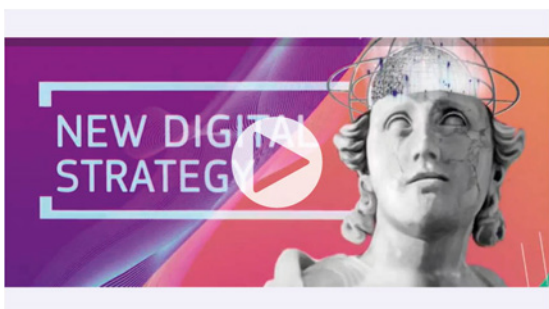
@EU_Social

Gospodarka cyfrowa i społeczeństwo cyfrowe

W latach dwudziestych XXI w. UE planuje skoncentrować się na cyfryzacji gospodarki i społeczeństwa. Dokłada starań, by technologie cyfrowe dobrze służyły wszystkim obywatelom, pomogły w osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. i zapewniły UE pozycję lidera w gospodarce cyfrowej.

Technologie cyfrowe jeszcze nigdy nie odgrywały w naszym życiu tak ważnej roli jak obecnie. W czasie pandemii pomagają nam w utrzymywaniu kontaktów i w prowadzeniu działalności gospodarczej. Są też niezbędne w kształceniu i szkoleniach. Jako że są stosowane w inteligentnych systemach energetycznych i transportowych, odgrywają również pierwszoplanową rolę w zwalczaniu zmian klimatu.

Jakie działania podejmuje UE?

Transformacja cyfrowa w Europie opiera się na solidnych podstawach. UE zrealizowała już szereg działań, które przyniosły nam wymierne korzyści:

- nie ma już dodatkowych opłat roamingowych za korzystanie z urządzeń mobilnych w innych krajach UE
- podczas podróży po UE mamy dostęp do treści online na takich samych zasadach jak w swoim kraju
- w UE obowiązują surowe przepisy ochrony danych osobowych
- w przestrzeniach publicznych w całej UE rozmieszczono hotspoty Wi-Fi
- wprowadzono nowe przepisy zapewniające dostosowanie publicznych stron internetowych do potrzeb osób dotkniętych niepełnosprawnością

- skutecznie zwalczamy fake newsy i dezinformację online.

Zaproponowana przez UE strategia cyfrowa zakłada dalsze prace nad rozwiązaniami cyfrowymi, które będą służyły ludziom, gospodarce i środowisku. Strategia opiera się na trzech założeniach: technologie w służbie ludziom, uczciwa i konkurencyjna gospodarka oraz otwarte i demokratyczne społeczeństwo żyjące zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Komisja Europejska zaproponowała kompleksowe przepisy, których muszą przestrzegać platformy cyfrowe działające w Europie. Te przepisy chronią prawa podstawowe obywateli online, regulują kwestie naruszeń w internecie i wspierają innowacje. Strategia obejmuje też szeroki zakres innych tematów, od cyberbezpieczeństwa i danych po edukację cyfrową i demokrację. Z kolei Kompas Cyfrowy to propozycja konkretnych działań służących realizacji celów Unii na 2030 r. Priorytetem wszystkich podejmowanych działań jest ochrona wartości UE, praw podstawowych i bezpieczeństwa obywateli.

Program Cyfrowa Europa, którego budżet na lata 2021–2027 wynosi ponad 7,5 mld euro, pobudzi inwestycje w takich obszarach, jak superkomputery, sztuczna inteligencja i kompetencje cyfrowe. Doprowadzi też do upowszechnienia technologii cyfrowych w różnych sektorach gospodarki i wśród różnych grup społecznych, m.in. za pośrednictwem ośrodków innowacji cyfrowych.

W cyfrowej transformacji pomogą też inne programy, np. program badań i rozwoju technologicznego Horyzont Europa oraz związane z cyfryzacją elementy Instrumentu Łącząc Europę. Poza tym w ramach funduszu odbudowy NextGenerationEU państwa członkowskie powinny przeznaczyć na transformację cyfrową 20 proc. wsparcia finansowego, jakie otrzymają z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Więcej informacji: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en>

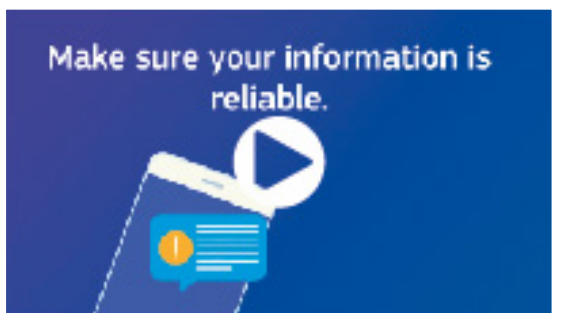
Bezpieczniejszy internet

Unijne przepisy dotyczące ochrony danych i prywatności są najsurowszymi tego rodzaju przepisami na świecie. Pozwalają one zapewnić bezpieczne i uczciwe warunki korzystania z sieci zarówno osobom prywatnym, jak i przedsiębiorstwom. Prawo chroni użytkowników, zwłaszcza dzieci, przed nielegalnymi i szkodliwymi treściami.

Błyskawiczny rozwój usług online w ostatnich latach przyniósł Europejczykom wiele korzyści. Niesie jednak ze sobą wiele poważnych, wcześniej nieznanych zagrożeń. Dlatego UE musi na bieżąco modyfikować przepisy, aby uwzględnić zmieniające się realia cyfrowej transformacji. Chodzi o to, żeby to, co jest nielegalne w realu, było również nielegalne w internecie.

46

Jakie działania podejmuje UE?

W UE ochrona danych osobowych i prywatności jest jednym z praw podstawowych. UE od dziesięcioleci stosuje surowe normy w zakresie **ochrony danych** i prywatności. Zgodnie z przepisami przysługuje nam prawo do ochrony naszych danych i poufności komunikacji. Tego prawa muszą przestrzegać podmioty zajmujące się przetwarzaniem danych. Aby odpowiedzieć na zapotrzebowanie wywołane rozwojem mediów cyfrowych, w rozporządzeniu o ochronie danych osobowych (RODO) wprowadzono egzekwowalne **prawa** przysługujące osobom prywatnym, w tym również prawo do zażądania usunięcia swoich danych nazywane „prawem do bycia zapomnianym”.

UE jest również liderem działań na rzecz bezpieczeństwa przestrzeni wirtualnej. Przyjęto **unijną strategię w zakresie bezpieczeństwa**

cybernetycznego, której celem jest budowanie w UE zbiorowej odporności na internetowe zagrożenia oraz umożliwienie obywatelom i firmom korzystania z godnych zaufania i niezawodnych usług i narzędzi cyfrowych.

Komisja zwalcza zjawisko dezinformacji w internecie, aby zagwarantować ochronę wartości i demokracji w Europie. Przykładami inicjatyw w tej dziedzinie są **plan działania** i **kodeks postępowania**, dotyczące zwalczania dezinformacji i fake newsów, **europejski plan działania na rzecz demokracji** oraz Europejskie Obserwatorium Mediów Cyfrowych.

Unijny kodeks postępowania dotyczący nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie ma zagwarantować, że treści rasistowskie i ksenofobiczne będą szybko usuwane. Serwisy internetowe, między innymi Facebook, Twitter, Instagram i Snapchat, zobowiązały się rozpatrywać wnioski o usunięcie tego rodzaju treści w ciągu maksymalnie 24 godzin i, po stwierdzeniu nadużycia, usuwać nielegalne treści.

Priorytetem jest ochrona dzieci przed zagrożeniami, jakie czyhają na nie w internecie. **Europejska strategia na rzecz lepszego internetu dla dzieci** jest dla większości krajów UE punktem wyjścia przy opracowywaniu polityki krajowej w tej dziedzinie. W skali światowej uznawana jest już za wzorzec ochrony praw dziecka w internecie. Z kolei finansowana przez UE sieć centrów bezpieczniejszego internetu rozpowszechnia informacje o zasadach bezpieczeństwa, angażując w te działania również dzieci. Zgodnie z **nowymi przepisami** w sprawie audiowizualnych usług medialnych internetowe serwisy wideo muszą ograniczać dzieciom dostęp do szkodliwych dla nich treści. Także planowany **akt prawny o usługach cyfrowych** przewiduje konkretne obowiązki w zakresie zwalczania poważnych zagrożeń dla dobra dzieci. Komisja przedstawiła także **strategię UE na rzecz skuteczniejszej walki z niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych**.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/shaping-europe-digital-future_pl
[Betterinternetforkids.eu](https://www.betterinternetforkids.eu)

@BetterNet4EU @safeinternetday

Obywatele i demokracja

UE zachęca do przejrzystości i demokratycznego uczestnictwa w sprawiedliwym europejskim systemie politycznym oraz aktywnie promuje zaangażowanie obywateli w procesach decyzyjnych UE.

W UE obowiązuje zasada demokracji przedstawicielskiej, obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim, a państwa członkowskie – w Radzie Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej. UE działa na rzecz ochrony demokracji europejskiej, wspierania wolnych i uczciwych wyborów oraz przestrzegania praw wyborczych obywateli UE.

Jakie działania podejmuje UE?

W wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. odnotowano najwyższą frekwencję wyborczą od 20 lat (ponad 50 proc.), co świadczy o dobrym poziomie demokratycznego uczestnictwa obywateli UE i chęci bycia wysłuchanym.

Konferencja w sprawie przyszłości Europy została zainaugurowana w ramach zobowiązania UE do wysłuchania obywateli i zapewnienia im większego wpływu na to, co robi UE i jakie działania podejmuje dla ich dobra. Trwająca przez cały rok inicjatywa stanowiła dla Europejczyków wyjątkową okazję do podzielenia się swoimi pomysłami i oczekiwaniami w ramach szeregu **debat** i **dyskusji** prowadzonych przez obywateli.

Obywatele UE mogą wnieść wkład w europejskie procesy decyzyjne na wiele sposobów. Strona internetowa „**Wyraź swoją opinię**” umożliwia obywatelom i przedsiębiorstwom wymianę poglądów na temat nowych strategii politycznych UE i obowiązujących przepisów. Jednocześnie **europejska inicjatywa obywatelska** umożliwia obywatelom zwrócenie się do Komisji o zaproponowanie przepisów w dziedzinach wchodzących w zakres kompetencji UE, pod warunkiem że pod inicjatywą podpisze się co najmniej milion obywateli w co najmniej siedmiu państwach członkowskich. **Dialogi obywatelskie** dają obywatelom możliwość zadawania pytań politykom UE, wyrażania uwag oraz przedstawiania opinii na temat tego, w jaki sposób polityka UE wpływa na ich życie.

Europejski plan działania na rzecz demokracji ma na celu wzmocnienie pozycji obywateli i demokracji w UE za pomocą środków promujących wolne i uczciwe wybory, zwalczających **dezinformację** i wzmacniających wolność mediów. W ramach swoich prac w tej dziedzinie Komisja **określiła** konkretne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa dziennikarzy i pracowników mediów oraz ich **ochronę** przed nieuczciwymi powództwami.

Komisja **zaproponowała** nowe przepisy w celu zapewnienia większej przejrzystości płatnej reklamy politycznej, która w ostatnich latach zyskała na znaczeniu w prowadzeniu kampanii w UE. Komisja zaproponowała również aktualizację obecnych przepisów unijnych dotyczących finansowania partii politycznych w UE oraz praw wyborczych przemieszczających się obywateli. Co trzy lata Komisja składa **sprawozdanie** na temat postępów na drodze do zapewnienia skutecznego funkcjonowania obywatelstwa UE oraz nowych priorytetów na nadchodzące lata w dziedzinie **praw wynikających z obywatelstwa UE**.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy_pl

@EUHaveYourSay

Budżet UE

Budżet UE zapewnia zasoby, których Unia potrzebuje, aby realizować cele swojej polityki. Dzięki połączeniu zasobów na poziomie UE państwa członkowskie są w stanie osiągnąć znacznie więcej, niż gdyby działały w pojedynkę. Są także w stanie z sukcesem stawiać czoła wyzwaniom, które swym zasięgiem wykraczają poza granice poszczególnych krajów, takim jak zmiana klimatu czy pandemia COVID-19.

Na budżet UE składają się długoterminowe plany, który obejmują okres 7 lat. Parlament Europejski i państwa członkowskie UE zrzeszone w Radzie decydują o budżecie na każdy rok na podstawie wniosku Komisji. W 2022 r. roczny budżet UE wyniósł około 170 mld euro – kwota ta sama w sobie wydaje się pokaźna, ale stanowi zaledwie 1 proc. rocznego PKB gospodarek Unii. Mniej niż 7 proc. tej kwoty wynoszą wydatki na unijną administrację.

Budżet UE jest finansowany głównie z dochodów z ceł, wkładów opartych na podatku od wartości dodanej (VAT), wkładów opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi oraz bezpośrednich składek wnoszonych przez państwa członkowskie UE zwanych wkładami opartymi na dochodzie narodowym brutto. Zwalczaniem wszelkich nadużyć na szkodę budżetu UE zajmuje się Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, który prowadzi niezależne dochodzenia w sprawie korupcji, nadużyć finansowych i innego rodzaju nielegalnej działalności, gdy w grę wchodzi unijne środki finansowe. Opracowuje on również politykę zwalczania nadużyć finansowych na potrzeby Komisji.

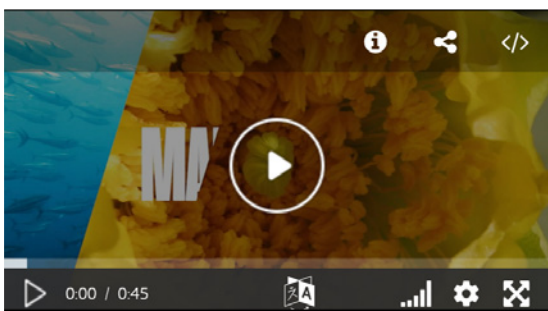
Jakie działania podejmuje UE?

Budżet UE, a dokładniej finansowany z niego pakiet inwestycyjny opiewający na kwotę 2 bln euro, stanowi trzon działań podejmowanych przez Europę w reakcji na kryzys związany z COVID-19. Na pakiet ten składają się środki z długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027 w wysokości 1 211 mld euro, uzupełnione kwotą w wysokości 807 mld euro pochodzącą z programu NextGenerationEU – tymczasowego instrumentu, którego celem jest pobudzenie odbudowy gospodarki. Środki z tego pakietu są wykorzystywane w celu wsparcia odbudowy europejskiej gospodarki i ukierunkowania transformacji w stronę nowoczesnej, zrównoważonej i odpornej Unii. Aby sfinansować program NextGenerationEU, UE zaciąga pożyczki na rynkach kapitałowych. Pożyczone kwoty będą spłacane przez wiele lat,

do 2058 r. Aby ułatwić spłatę tego zadłużenia, Unia rozważa wprowadzenie nowych źródeł dochodów zasilających budżet UE.

Przykładowo środki z budżetu UE umożliwiły Unii podpisanie z firmami farmaceutycznymi umów ramowych na zakup szczepionek przeciwko COVID-19. Na tej podstawie UE zagwarantowała sobie prawo zakupu nawet 4,2 mld dawek szczepionki.

W 2022 r., w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę, uruchomiono środki z budżetu UE, aby udzielić pomocy nadzwyczajnej, zapewnić wsparcie na granicy UE i w państwach członkowskich UE, a także złagodzić skutki humanitarne wojny.

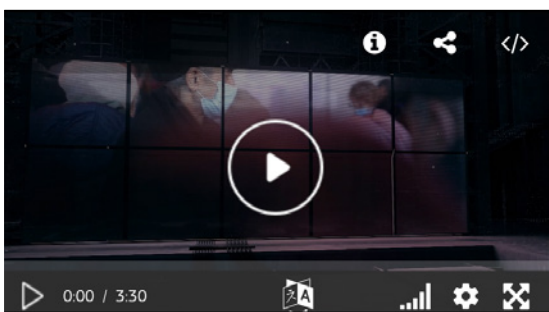
Migracja i azyl

Polityka azylowa i migracyjna UE pomaga Europie skutecznie stawić czoła wyzwaniom związanym z migracją.

UE stara się zwalczać nieuregulowaną migrację i przemyt ludzi, ratować życie i zabezpieczać granice zewnętrzne UE, a jednocześnie wciąż przyciągać nowe utalentowane i uzdolnione osoby.

Dzięki środkom przyjętym przez UE w celu kontrolowania granic zewnętrznych i zarządzania migracją liczba przybywających osób o nieuregulowanym statusie spadła od 2015 r. o prawie 90 proc.

Jakie działania podejmuje UE?

W oparciu o postępy poczynione od 2016 r., za pomocą wniosku Komisji z 2020 r. dotyczącego [nowego paktu o migracji i azylu](#) wprowadzony zostanie skuteczny system zarządzania migracją i radzenia sobie z napływem osób o nieuregulowanym statusie, również w czasach kryzysu. Te nowe ramy zapewnią sprawiedliwy podział odpowiedzialności między państwami członkowskimi i solidarność tych państw, a jednocześnie zagwarantują pewność poszczególnym osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową.

Pakt gwarantuje, że osoby rzeczywiście potrzebujące ochrony będą miały prawo do pobytu w UE, a pierwsza [strategia UE na rzecz dobrowolnych powrotów i reintegracji](#) ma na celu pomoc osobom niemającym prawa do pozostania w UE w dobrowol-

nym powrocie do kraju pochodzenia i wykorzystaniu możliwości w tym kraju.

Celem nowej [polityki](#) w dziedzinie legalnej migracji jest przyciągnięcie osób o nowych umiejętnościach i talentach, które przyniosą korzyść gospodarce UE, zacieśnienie współpracy z państwami trzecimi oraz poprawienie ogólnego zarządzania migracją w perspektywie długoterminowej.

Integracja i włączenie społeczne mają kluczowe znaczenie dla osób przybywających do Europy, dla społeczności lokalnych, a także dla długoterminowego dobrobytu naszych społeczeństw i stabilności naszych gospodarek. Chociaż polityka integracyjna leży przede wszystkim w gestii państw członkowskich, UE intensyfikuje działania w tej dziedzinie. [Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027](#) ma służyć włączeniu społecznemu wszystkich osób dzięki lepszemu dostępowi do zatrudnienia, opieki zdrowotnej, mieszkań i edukacji.

Wzmocnienie reakcji na przemyt migrantów stanowi wspólne wyzwanie zarówno dla UE, jej państw członkowskich, jak i krajów partnerskich. Od 2015 r. dzięki działaniom UE i państw członkowskich udało się uratować na morzu ponad 650 tys. osób. W [odnowionym unijnym planie działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów](#) określono środki mające na celu zwalczanie przemytu i zapobieganie mu we współpracy z krajami partnerskimi.

Unia Europejska jest bezpiecznym miejscem dla osób uciekających przed prześladowaniami lub poważną krzywdą w kraju pochodzenia. Po rosyjskiej inwazji na [Ukrainę](#) w lutym 2022 r. UE podjęła szybkie działania, aby zaoferować natychmiastowe wsparcie osobom uciekającym przed wojną. Do tych działań należy [tymczasowa ochrona](#) w UE. System tymczasowej ochrony zapewnia ludziom takie prawa, jak: zezwolenia na pobyt, dostęp do rynku pracy, mieszkań, opieki zdrowotnej oraz dostęp dzieci do edukacji.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/migration-and-asylum_en

@EUHomeAffairs

Strefa Schengen

UE zapewnia 425 mln osób w 26 krajach, a także obywatelom państw trzecich mieszkającym w UE lub odwiedzającym w charakterze turystów, osobom na wymianie studenckiej lub osobom odwiedzającym w celach biznesowych możliwość podróżowania bez ograniczeń pomiędzy państwami.

Dzięki [układowi z Schengen](#) stopniowo zniesiono odprawy na wielu granicach wewnętrznych UE. Obecnie prawie 1,7 mln osób mieszka w jednym kraju strefy Schengen, a pracuje w innym, a 3,5 mln osób codziennie podróżuje między państwami strefy Schengen. Strefa Schengen przyczynia się również do funkcjonowania jednolitego rynku, ponieważ umożliwia swobodny przepływ towarów i usług.

The Schengen area is the largest free travel area in the world, covering 26 countries

Jakie działania podejmuje UE?

Strefę Schengen utworzono w 1985 r. i obecnie obejmuje ona większość państw UE (z wyjątkiem Bułgarii, Irlandii, Chorwacji, Cypru i Rumunii) oraz cztery państwa spoza UE (Islandię, Liechtenstein, Norwegię i Szwajcarię).

Zniesienie granic wewnętrznych nie może jednak odbywać się kosztem bezpieczeństwa. Ponieważ na granicach wewnętrznych nie przeprowadza się żadnych kontroli, państwa strefy Schengen połączyły siły w celu poprawienia bezpieczeństwa i zaostrzyły kontrole na swoich granicach zewnętrznych w oparciu o [zestaw wspólnych zasad](#).

Współpraca operacyjna między organami ścigania państw członkowskich ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa w UE. Jednym z głównych narzędzi jest [System Informacyjny Schengen](#) wykorzystywany do wymiany danych w czasie rzeczywistym na temat zaginionych osób i przedmiotów.

W 2017 r. UE wprowadziła nowe przepisy zaostrzające kontrole – z wykorzystaniem odpowiednich baz danych – wszystkich osób przekraczających jej granice zewnętrzne, w tym obywateli UE, aby sprawdzać, czy osoby te nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego. Do końca 2023 r. wprowadzony zostanie [nowy system](#) wstępnej kontroli podróżnych spoza UE, którzy nie muszą posiadać wizy, aby odwiedzić strefę Schengen. Europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) będzie miał również zastosowanie do Bułgarii, Chorwacji, Cypru i Rumunii. Dzięki temu będzie można zniwelować istniejące luki w informacjach dotyczących bezpieczeństwa, a podróżni będą mogli uniknąć opóźnień na granicy.

Na podstawie doświadczeń z okresu pandemii COVID-19 postanowiono, że zaproponowane [nowe przepisy](#) będą przewidywały wprowadzenie kontroli na granicach wewnętrznych tylko w ostateczności. Ustanawiają one również wspólne narzędzia do skuteczniejszego zarządzania granicami zewnętrznymi w przypadku kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego.

[Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej](#) (Frontex) odgrywa ważną rolę w ochronie granic zewnętrznych UE i zarządzaniu migracjami. Pierwsze rozmieszczenie nowej stałej służby Agencji miało miejsce 1 stycznia 2021 r. Do 2027 r. osiągnie ona pełną zdolność, wynoszącą 10 tys. funkcjonariuszy.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/schengen-borders-and-visa_en

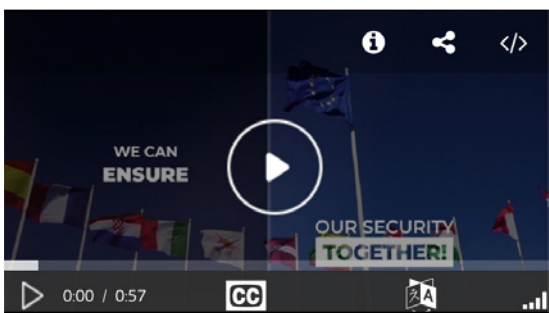
@EUHomeAffairs

Sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo obywateli

Unia Europejska dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony wszystkim osobom w UE, w świecie fizycznym i cyfrowym oraz w całym społeczeństwie.

Europejczycy powinni mieć pewność, że wszędzie tam, gdzie przemieszczają się w obrębie UE, ich wolność i bezpieczeństwo są w pełni chronione. Państwa członkowskie UE, agencje i inni partnerzy współpracują ze sobą, aby zapewnić bezpieczeństwo obywateli, przeciwdziałać zagrożeniom i zwalczać przestępczość, z kolei UE wprowadza polityki i narzędzia ułatwiające współpracę między nimi i ją zacieśniające.

Jakie działania podejmuje UE?

Nowa strategia UE w zakresie unii bezpieczeństwa na lata 2020–2025 koncentruje się na trzech obszarach priorytetowych:

- zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i handlu ludźmi,
- walce z terroryzmem i radykalizacją postaw oraz
- zwalczaniu cyberprzestępczości.

Przestępczość zorganizowana wiąże się z ogromnymi kosztami dla ofiar, ale też dla gospodarki. Szacuje się, że każdego roku straty wynoszą 218–282 miliardów euro. Działania mające na celu wzmocnienie wysiłków UE w tej dziedzinie obejmują: nową strategię UE na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej, strategię antynarkotykową UE na lata 2021–2025, plan

działania UE w sprawie handlu bronią palną oraz strategię UE w zakresie zwalczania handlu ludźmi i zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych.

Dzięki nowemu planowi dla UE w dziedzinie zwalczania terroryzmu Komisja Europejska zamierza zintensyfikować walkę z terroryzmem poprzez lepsze przewidywanie zagrożeń terrorystycznych, zapobieganie im, ochronę przed nimi i reagowanie na nie. Pakiet wniosków ustawodawczych ma na celu wzmocnienie unijnych przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. UE podejmuje również działania na rzecz zapobiegania radykalizacji postaw. Od 7 czerwca 2022 r. firmy internetowe muszą usuwać treści o charakterze terrorystycznym z internetu w ciągu jednej godziny od wydania przez organy krajowe nakazu usunięcia.

Unijny organ ścigania, Europol, zajmuje się wszystkimi dziedzinami przestępczości i terroryzmu oraz współpracuje z krajami partnerskimi spoza UE i organizacjami międzynarodowymi. Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) ułatwia współpracę między krajowymi organami wymiaru sprawiedliwości, aby pomóc w zwalczaniu poważnych przestępstw zorganizowanych, podczas gdy europejski nakaz aresztowania zastąpił długotrwałe procedury ekstradycyjne w celu wydania podejrzanych lub skazanych przestępców do kraju, w którym będą lub byli osądzeni.

UE zwalcza wszystkie aspekty cyberprzestępczości. Nowa unijna strategia cyberbezpieczeństwa ma na celu zapewnienie, aby wszyscy obywatele i przedsiębiorstwa mogli w pełni korzystać z wiarygodnych i niezawodnych usług i narzędzi cyfrowych, natomiast unijny akt o cyberbezpieczeństwie wzmocnia ochronę UE przed cyberprzestępczością na dużą skalę.

Działania na rzecz wzmocnienia granic zewnętrznych UE obejmują zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron, w tym wzmocnionej Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oraz unii celnej. Zdolność systemów informacyjnych UE do wymiany danych i informacji pomoże zwiększyć skuteczność kontroli na granicach zewnętrznych.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security_en
https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/law-enforcement-cooperation_en

@EUHomeAffairs

Kształcenie i szkolenie

UE pomaga poprawić jakość kształcenia poprzez promowanie i wspieranie współpracy między państwami członkowskimi oraz uzupełnianie działań krajowych. Program Erasmus+ oferuje osobom w każdym wieku możliwości studiowania, szkolenia, zdobywania doświadczenia zawodowego i uczestnictwa w wymianach.

Inwestowanie w kształcenie i szkolenie ma kluczowe znaczenie dla przyszłości zarówno każdego człowieka, jak i całych społeczeństw. UE i jej państwa członkowskie dążą do poprawy wyników kształcenia, zmniejszenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę lub kształcenie zawodowe, zlikwidowania luk w umiejętnościach oraz zapewnienia, by wszyscy Europejczycy mogli czerpać korzyści z transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Jakie działania podejmuje UE?

Za krajowe systemy kształcenia i szkolenia odpowiedzialne są poszczególne państwa członkowskie, ale UE pomaga im w osiągnięciu wysokiej jakości kształcenia poprzez wymianę dobrych praktyk, wyznaczanie celów i standardów oraz zapewnianie finansowania i wiedzy fachowej.

UE pracuje nad stworzeniem europejskiego obszaru edukacji, który usunie przeszkodę w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz ułatwi wszystkim dostęp do edukacji wysokiej jakości. Inicjatywa ta obejmuje wszystkie szczeble edukacji i koncentruje się na:

- poprawie jakości kształcenia i szkolenia oraz zapewnieniu możliwie równego dostępu do oferty edukacyjnej;
- wspieraniu nauczycieli, wykładowców i kadry kierowniczej szkół;
- promowaniu rozwoju umiejętności cyfrowych wśród wszystkich obywateli;
- zachęcaniu do podejmowania inicjatyw w zakresie edukacji ekologicznej;
- zacieśnianiu współpracy z krajami na całym świecie.

Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (2021–2027), sformułowany w oparciu o doświadczenia zgromadzone w trakcie pandemii COVID-19, ma na celu zwiększenie umiejętności informatycznych oraz wspieranie współpracy państw członkowskich w zakresie dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do wymogów ery cyfrowej. Z kolei Europejski program na rzecz umiejętności ma ułatwić zdobywanie i rozwijanie umiejętności potrzebnych w zmieniającym się świecie pracy i wyznacza ambitne cele na 2025 r. w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji.

Erasmus+, unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu, wspiera mobilność i uczenie się wśród wszystkich osób gotowych do skorzystania z jego oferty. Przy łącznym budżecie wynoszącym ponad 28 mld euro (tj. dwukrotnie wyższym niż w przypadku poprzedniego programu) Erasmus+ zapewni w latach 2021–2027 ponad 10 milionom osób możliwość studiowania, szkolenia, zdobycia doświadczenia zawodowego lub odbycia wolontariatu w innym kraju. Inicjatywa DiscoverEU, która obecnie stanowi część programu Erasmus+, daje osobom, które właśnie skończyły 18 lat, okazję poznania Europy dzięki bezpłatnemu, umożliwiającemu wiele przejazdów biletowi. Już ponad 130 tys. młodych ludzi skorzystało z tej szansy pogłębienia swojej wiedzy o europejskiej kulturze i historii, zawarcia nowych znajomości i doszlifowania swoich umiejętności w zakresie języków obcych.

Ukierunkowany program wspierania mobilności EURES pomaga osobom, które skończyły 18 lat, w znalezieniu pracy, praktyki lub szkolenia w innym państwie członkowskim, natomiast inicjatywa Europass ułatwia pracownikom ubieganie się o pracę za granicą dzięki możliwości przedstawienia swoich umiejętności i kwalifikacji w standardowym ogólnoeuropejskim formacie.

Więcej informacji: <https://education.ec.europa.eu/pl>

facebook.com/EUErasmusPlusProgramme

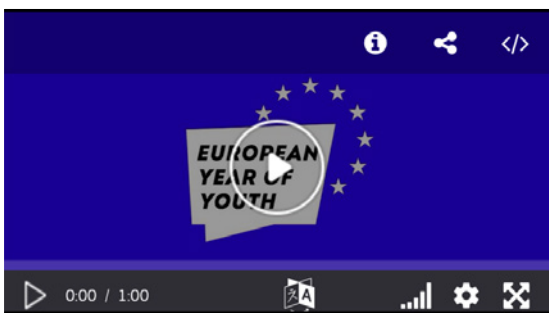
@EUErasmusPlus

Młodzież

Za pośrednictwem swojej polityki i swoich programów na rzecz młodzieży UE pragnie zapewnić młodym osobom możliwie równe szanse pod względem edukacji oraz na rynku pracy, a także możliwość pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

UE wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich za pomocą swojej polityki ukierunkowanej na młodych ludzi, na przykład w dziedzinach edukacji i zatrudnienia, a także promuje współpracę między państwami UE.

Jakie działania podejmuje UE?

Strategia UE na rzecz młodzieży określa ramy współpracy w UE w dziedzinie polityki młodzieżowej do roku 2027. Ma ona na celu:

- wspieranie dorastania i rozwoju osobistego młodych ludzi oraz wyposażenie ich w umiejętności życiowe;
- zachęcanie młodych ludzi do stania się aktywnymi obywatelami i inicjatorami pozytywnych zmian inspirowanych wartościami UE i tożsamością europejską;
- doprowadzenie do podejmowania lepszych decyzji politycznych, które mają wpływ na młodych ludzi, we wszystkich dziedzinach, w tym w szczególności w obszarach zatrudnienia, edukacji, zdrowia i włączenia społecznego; oraz

- przyczynienie się do eliminacji ubóstwa młodzieży i wszelkich form dyskryminacji oraz promowanie włączenia społecznego młodych ludzi.

Młodzież znajduje się w centrum uwagi polityki UE, począwszy od instrumentu [NextGenerationEU](#), poprzez [Europejski Zielony Ład](#) aż po program [Cyfrowa dekada Europy](#). Rok 2022 został ogłoszony [Europejskim Rokiem Młodzieży](#), a jego celem jest świętowanie, wspieranie oraz zwiększenie zaangażowania młodzieży, w tym zwłaszcza osób, które mają mniejsze możliwości.

UE realizuje szereg programów i inicjatyw ułatwiających osobom młodym odgrywanie aktywniejszej roli w społeczeństwie i czerpanie korzyści z możliwości zdobywania doświadczeń życiowych w innych krajach.

[Erasmus+](#) to unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu w Europie. Przy łącznym budżecie wynoszącym ponad 28 mld euro program ten ma umożliwić w latach 2021–2027 ponad 10 milionom osób zdobycie wiedzy i umiejętności za granicą poprzez studia, szkolenia, praktyki i staże, wymiany, nauczanie i pracę z młodzieżą oraz sport.

Program [Gwarancja dla młodzieży](#) wspiera [zatrudnienie młodych osób](#) poprzez zapewnienie wszystkim osobom poniżej 30. roku życia konkretnej i dobrej jakości oferty pracy, przygotowania zawodowego, stażu lub dalszego kształcenia w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub uzyskania statusu osoby bezrobotnej. Nowa inicjatywa [ALMA](#) (z ang. „aim, learn, master, achieve” – mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cel) będzie wspierać młodych ludzi znajdujących się w niekorzystnej sytuacji poprzez oferowanie im możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w innym państwie członkowskim.

Przy łącznym budżecie w wysokości ponad 1 mld euro na lata 2021–2027 nowo ustanowiony [Europejski Korpus Solidarności](#) daje około 270 tys. młodych ludzi szansę włączenia się – poprzez wolontariat w kraju lub za granicą – w działania mające na celu stawienie czoła różnym wyzwaniom społecznym i humanitarnym.

[Europejski Portal Młodzieżowy](#) zawiera informacje na temat możliwości oferowanych przez takie inicjatywy, jak [DiscoverEU](#) oraz [unijny dialog młodzieżowy](#), który zapewnia decydentom politycznym informacje z pierwszej ręki na temat kwestii ważnych dla młodych ludzi.

[Europejski Tydzień Młodzieży](#) odbywa się co dwa lata, na przemian z [Europejskim Spotkaniem Młodzieży](#).

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/policies/youth_pl

facebook.com/EuropeanYouthEU/

[@EuropeanYouthEU](https://twitter.com/EuropeanYouthEU)

Kultura, media i sport

UE podejmuje wysiłki na rzecz zachowania wspólnego dziedzictwa kulturowego Europy i zagwarantowania jego powszechnej dostępności. UE wspiera sztukę oraz rozwój sektora kultury i sektora kreatywnego w UE za pośrednictwem programu „Kreatywna Europa” oraz promuje sport za pośrednictwem programu Erasmus+.

Kultura i kreatywność leżą u podstaw projektu europejskiego i unijnej polityki w dziedzinie kultury. Bogate dziedzictwo kulturowe Europy i jej dynamiczny sektor kultury i sektor kreatywny niezwykle wzbogacają życie milionów ludzi, są dla nich źródłem przyjemności i poczucia tożsamości.

Sport i ćwiczenia fizyczne stanowią nieodłączną część życia dla milionów Europejczyków. Poza korzystnym wpływem na stan zdrowia i samopoczucie sport pomaga przeciwdziałać zjawiskom takim, jak rasizm, wykluczenie społeczne i różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn.

Jakie działania podejmuje UE?

UE dąży do zapewnienia ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego i różnorodności we wszystkich państwach oraz do wykorzystania wkładu sektora kultury i sektora kreatywnego w rozwój gospodarki i społeczeństwa. Polityka UE ma również na celu sprostanie wspólnym wyzwaniom i zachęcanie do innowacji w sektorze kultury. [Nowy europejski program na rzecz kultury](#) obejmuje konkretne działania na rzecz pełnego wykorzystania potencjału kultury.

Program „Kreatywna Europa”, dysponujący budżetem w wysokości 2,4 mld euro na lata 2021–2027, ma na celu wzmocnienie europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego oraz wsparcie ich odbudowy po pandemii COVID-19. Wspiera on rów-

nież inicjatywy, takie jak nagrody UE w obszarze [dziedzictwa kulturowego](#), [architektury](#), [literatury](#) i [muzyki](#), a także [znak dziedzictwa europejskiego](#) oraz [Europejskie Stolice Kultury](#). Komponent medialny programu wspiera rozwój, dystrybucję i promocję utworów audiowizualnych, w tym filmów, seriali, gier wideo i treści immersyjnych. Unijna [polityka audiowizualna](#) i [medialna](#) ma na celu wzmocnienie europejskiego sektora audiowizualnego i zachęcanie do udostępniania treści obywatelom w całej UE.

[Technologie cyfrowe](#) stwarzają nowe możliwości zachowania i ponownego wykorzystania treści kulturowych, co sprawia, że są one dostępne dla wszystkich odbiorców. Platforma cyfrowa [Europeana](#) umożliwia odkrywanie bogactwa dziedzictwa kulturowego z ponad 4 tys. muzeów, galerii, bibliotek i archiwów w całej Europie.

UE traktuje sport jako aktywność umożliwiającą utrzymanie odpowiedniego stanu zdrowia, która sprzyja tworzeniu więzi społecznych i włączeniu społecznemu oraz przyczynia się do propagowania równych szans.

W ramach programu [Erasmus+](#) współfinansowane są inicjatywy ukierunkowane na pomoc w rozwijaniu i wdrażaniu innowacyjnych pomysłów i praktyk oraz dzieleniu się nimi, co służy promowaniu masowego sportu. W 2020 r. UE wsparła 315 projektów dotyczących zdrowia, włączenia społecznego i uczciwości w sporcie. Europejskie nagrody [w dziedzinie sportu #BelInclusive](#) przyznawane są organizacjom wykorzystującym sport do zwiększenia włączenia społecznego grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, natomiast [Europejski Tydzień Sportu](#) zachęca Europejczyków do aktywności w życiu codziennym.

Więcej informacji: https://ec.europa.eu/info/topics/culture-and-media_pl
https://ec.europa.eu/info/topics/sport_pl

@Europe_creative, @EUsport

W jaki sposób Unia Europejska podejmuje decyzje i działania

1 KTO JEST KIM

Unia Europejska opiera się na rządach prawa. Oznacza to, że podstawą wszystkich jej działań są traktaty, które zostały przyjęte dobrowolnie i demokratycznie przez wszystkie państwa UE. Wszystkie państwa członkowskie UE uczestniczą w negocjacjach w sprawie traktatów oraz uzgadniają ich treść. Następnie traktaty są ratyfikowane przez parlamenty narodowe lub w drodze referendum.

Traktaty określają cele UE oraz zasady dotyczące funkcjonowania unijnych instytucji, sposobu podejmowania decyzji i stosunków między UE a jej państwami członkowskimi. Są one zmieniane za każdym razem, gdy nowe państwo członkowskie przystępuje do UE. Od czasu do czasu zmieniano ich treść również, aby zreformować unijne instytucje i przyznać UE nowe obszary kompetencji.

Ostatni traktat zmieniający – Traktat z Lizbony – wszedł w życie 1 grudnia 2009 r. Wcześniejsze traktaty stanowią obecnie część aktualnej wersji skonsolidowanej, która obejmuje Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Niedawno UE uzgodniła treść **Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej** – umowy międzyrządowej, na mocy której zobowiązano państwa członkowskie strefy euro do posiadania stanowczych przepisów służących do zagwarantowania utrzymania budżetów publicznych w stanie równowagi i przy pomocy której wzmocniono zarządzanie strefą euro.

W podejmowanie decyzji na szczeblu UE zaangażowane są różne instytucje unijne, w szczególności:

- Parlament Europejski
- Rada Europejska
- Rada Unii Europejskiej (Rada)
- Komisja Europejska

Parlament Europejski

Rada Europejska

Rada Unii Europejskiej

Komisja Europejska

Ważną rolę odgrywają również organy doradcze (Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów) oraz parlamenty narodowe.

Ogólnie rzecz biorąc, Rada Europejska ustala program polityczny UE, natomiast Komisja proponuje nowe akty prawne, które następnie postanawiają przyjąć Parlament i Rada (zwana także Radą Unii Europejskiej). Następnie państwa członkowskie i zainteresowana instytucja lub instytucje UE wdrażają te przepisy.

Parlament Europejski

Posłów do Parlamentu Europejskiego wybierają obywatele Unii w wyborach bezpośrednich przeprowadzanych co pięć lat. Każde państwo członkowskie wybiera określoną liczbę posłów do Parlamentu Europejskiego. Przydziału miejsc dokonuje się na podstawie liczby ludności każdego państwa członkowskiego. Posiedzenia Parlamentu odbywają się w Brukseli i Strasburgu. Obecnie przewodniczącą Parlamentu jest Roberta Metsola.

Posłowie do Parlamentu Europejskiego zrzeszają się w grupach politycznych, a także w komitetach, które analizują wnioski dotyczące nowego prawodawstwa w poszczególnych obszarach polityki.

Jeżeli chodzi o podejmowanie decyzji, Parlament odpowiada za następujące działania.

- Wraz z Radą zatwierdza, zmienia lub odrzuca prawa Unii na podstawie wniosków Komisji. Ponadto Parlament ponosi równą odpowiedzialność z Radą za zatwierdzenie budżetu UE (proponowanego przez Komisję Europejską).
- Podejmuje decyzje w sprawie umów międzynarodowych.
- Podejmuje decyzje w sprawie rozszerzenia UE.
- Wybiera przewodniczącą Komisji na wniosek państw członkowskich, a następnie zatwierdza skład Komisji.
- Dokonuje przeglądu programu prac Komisji i występuje do Komisji o przedłożenie wniosków ustawodawczych.

Prace Parlamentu przebiegają w dwóch głównych etapach.

- Komisje parlamentarne przygotowują akty prawne: w Parlamencie istnieje 20 komisji parlamentarnych i dwie podkomisje, które specjalizują się w konkretnych obszarach polityki. Komisje analizują wnioski ustawodawcze, a posłowie do Parlamentu Europejskiego i grupy polityczne mogą wprowadzać do nich poprawki lub zdecydować o odrzuceniu danego projektu ustawodawczego. Kwestie te omawia się również na forach grup politycznych przed podjęciem przez te grupy decyzji w sprawie głosowania na dany temat.
- Sesje plenarne, podczas których zatwierdza się, zmienia lub odrzuca akty prawne: wszyscy posłowie do Parlamentu Europejskiego zbierają się w sali obrad i oddają ostateczny głos w sprawie proponowanych przepisów i poprawek. Sesje plenarne zwykle odbywają się w Strasburgu, a wszelkie dodatkowe sesje – w Brukseli.

Dziewiąte wybory do Parlamentu Europejskiego odbyły się w dniach 23–26 maja 2019 r. W głosowaniu bezpośrednim obywatele 27 państw członkowskich UE wybrali 705 posłów do PE, którzy wchodzić w skład obecnego Parlamentu. Więcej informacji na temat wyników wyborów w 2019 r. i tworzenia obecnego Parlamentu można znaleźć na [stronie internetowej Parlamentu Europejskiego](#). Następne wybory odbędą się w 2024 r.

Rada Europejska

W skład Rady Europejskiej, której siedziba znajduje się w Brukseli, wchodzi szefowie państw lub rządów ze wszystkich państw członkowskich UE, przewodniczący Komisji Europejskiej oraz Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Rada Europejska zrzesza politycznych przywódców unijnych, którzy określają kierunki polityki UE. Rada stanowi najwyższy szczebel współpracy politycznej między państwami członkowskimi UE. Posiedzenia Rady Europejskiej odbywają się zazwyczaj raz na kwartał w formie spotkań na szczycie, w których biorą udział przywódcy państw UE i którym przewodniczy przewodniczący Rady Europejskiej. W razie potrzeby przewodniczący może również zwoływać posiedzenia dodatkowe. W lipcu 2019 r. Rada Europejska wybrała na swojego przewodniczącego na okres od 1 grudnia 2019 r. do 31 maja 2022 r. Charlesa Michela. Został on ponownie wybrany na drugą kadencję – od 1 czerwca 2022 r. do 30 listopada 2024 r.

Zasadniczo Rada Europejska podejmuje decyzje jednogłośnie lub – w niektórych przypadkach – większością kwalifikowaną.

Rada Europejska:

- określa ogólny kierunek i priorytety polityki UE, nie jest jednak uprawniona do przyjmowania aktów prawnych,
- zajmuje się rozwiązywaniem złożonych lub delikatnych kwestii, których nie można było rozwiązać na niższym szczeblu współpracy międzyrządowej,
- kształtuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa UE, biorąc pod uwagę strategiczne interesy Unii, w tym sprawy mające wpływ na kwestie polityczno-obronne,
- nominuje i mianuje kandydatów na niektóre najwyższe stanowiska w UE, takie jak przewodniczący Komisji lub prezes Europejskiego Banku Centralnego.

W odniesieniu do każdej kwestii Rada Europejska może:

- wezwać Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego dotyczącego konkretnej kwestii,
- przekazać daną kwestię do Rady Unii Europejskiej.

Rada Unii Europejskiej

Wraz z Parlamentem Rada jest głównym organem decyzyjnym UE. Znana jest również jako Rada Unii Europejskiej. W ramach Rady ministrowie ze wszystkich państw członkowskich spotykają się, aby omawiać, zmieniać i przyjmować akty prawne oraz koordynować politykę. Ministrowie są upoważnieni do podejmowania zobowiązań w imieniu swoich rządów w odniesieniu do działań uzgodnionych na posiedzeniach. Państwa członkowskie UE sprawują prezydencję w Radzie przez sześć miesięcy na zasadzie rotacji, a państwo członkowskie pełniące tę rolę jest odpowiedzialne za przewodniczenie wszystkim posiedzeniom Rady i określanie porządków obrad.

Rada:

- wraz z Parlamentem negocjuje i uchwała akty prawne UE na podstawie wniosków ustawodawczych przedstawionych przez Komisję,
- koordynuje politykę państw UE,
- określa kierunki polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE w oparciu o wytyczne Rady Europejskiej,
- podpisuje umowy między UE a innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi,
- przyjmuje, wspólnie z Parlamentem, roczny budżet UE.

W poszczególnych posiedzeniach biorą udział ministrowie, którzy zajmują się danym obszarem polityki. Przykładowo ministrowie środowiska spotykają się na forum Rady ds. Środowiska. Ministrowie spotykają się kilka razy do roku, aby podjąć decyzje odnoszące się do UE, natomiast posiedzenia urzędników państwowych, na których omawiane są szczegółowe kwestie polityczne, odbywają się przez cały rok.

Podjęcie decyzji wymaga zazwyczaj **większości kwalifikowanej**, którą określa się jako 55 proc. państw członkowskich reprezentujących co najmniej 65 proc. ogółu ludności UE. W przypadku niektórych tematów, takich jak polityka zagraniczna i podatki, wymagana jest decyzja jednogłośnie (wszystkich państw członkowskich), natomiast zwykła większość wymagana jest w przypadku kwestii proceduralnych i administracyjnych.

Rady nie należy mylić z **Radą Europy**, która nie jest organem UE, lecz organizacją międzynarodową, ustanowioną w celu promowania demokracji i ochrony praw człowieka oraz praworządności w Europie. W jej skład wchodzi 47 państw europejskich, w tym państwa członkowskie UE.

Komisja Europejska

Komisja Europejska jest główną instytucją zajmującą się bieżącymi sprawami UE. Jest to jedyna instytucja UE, która może składać wnioski ustawodawcze (często na wniosek Parlamentu lub Rady), natomiast to Parlament i Rada głosują nad przyjęciem wniosku. Większość osób zatrudnionych w Komisji pracuje w Brukseli lub Luksemburgu, przy czym we wszystkich stolicach państw członkowskich UE znajdują się biura przedstawicielstw.

Komisja składa się z kolegium 27 komisarzy europejskich, po jednym z każdego państwa członkowskiego UE, w tym przewodniczącej Ursuli von der Leyen oraz wiceprzewodniczących.

Po nominowaniu przewodniczącego Komisji Rada mianuje pozostałych 26 członków Komisji w porozumieniu z nominowanym przewodniczącym. Następnie Parlament zatwierdza wspólną kandydaturę członków w głosowaniu. Komisarze europejscy sprawują przywództwo polityczne Komisji przez pięć lat. Przewodniczący przypisuje każdemu z komisarzy określony obszar polityki, za który będzie odpowiadał.

Pracownicy Komisji stanowią odpowiednik służby cywilnej w państwie członkowskim. Są oni podzieleni na departamenty (tzw. dyrekcje generalne) oraz służby, które przypominają ministerstwa na szczeblu krajowym.

Komisja podejmuje decyzje na zasadzie odpowiedzialności zbiorowej kolegium komisarzy. Wszystkim komisarzom europejskim przysługują równe prawa w procesie decyzyjnym i są oni w równej mierze rozliczani z podjętych decyzji. Nie mają indywidualnych uprawnień decyzyjnych, z wyjątkiem szczególnych sytuacji, gdy otrzymają na to specjalne zezwolenie.

W gronie komisarzy jest ośmiu wiceprzewodniczących (w tym trzech wiceprzewodniczących wykonawczych i Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa), którzy pełnią te role oprócz zwykłej teki komisarza. Wiceprzewodniczący działają w imieniu przewodniczącego oraz koordynują prace w swoich obszarach kompetencji wraz z szeregiem komisarzy europejskich. W wytycznych politycznych przedstawionych przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen w lipcu 2019 r. wyznaczono **sześć głównych celów** dla Europy.

Zasadniczo decyzje podejmuje się w drodze konsensusu, lecz czasami poddaje się je pod głosowanie. W takim przypadku stosowana jest zwykła większość głosów, a każdy z komisarzy europejskich ma jeden głos. Następnie inicjatywa przekazywana jest odpowiedniej dyrekcji generalnej. Zazwyczaj jej działania polegają na sporządzeniu projektu wniosku ustawodawczego.

Komitety konsultacyjne

Komitety konsultacyjne (Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów) pełnią rolę doradczą wobec Parlamentu, Rady i Komisji. Przedstawiają one opinie na temat proponowanych aktów ustawodawczych. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny reprezentuje zorganizowane społeczeństwo obywatelskie, a Europejski Komitet Regionów – władze lokalne i regionalne.

Parlamenty narodowe

Parlamenty narodowe 27 państw członkowskich przyczyniają się do prawidłowego funkcjonowania UE, kontrolując swoje rządy w odniesieniu do działań UE, i mają szereg praw, w tym prawo do wyrażania swoich obaw w związku z projektami aktów ustawodawczych.

Parlamenty narodowe przesyłają Komisji uzasadnione opinie, jeżeli uznają, że dany projekt aktu ustawodawczego narusza zasadę pomocniczości. UE powinna podejmować działania tylko wówczas, gdy będzie ono skuteczniejsze na szczeblu UE niż na szczeblu krajowym, z wyjątkiem przypadków lub obszarów, w których posiada wyłączne uprawnienia. Jeżeli zostaną spełnione określone warunki, Komisja dokonuje przeglądu wniosku i podaje do wiadomości publicznej informację, czy zostanie on utrzymany, zmieniony lub wycofany.

Komisja prowadzi stały dialog polityczny z parlamentami narodowymi, które przesyłają swoje opinie na temat inicjatyw ustawodawczych lub politycznych Komisji, lub na dowolny temat polityczny z ich własnej inicjatywy.

Europejski Bank Centralny i Europejski Bank Inwestycyjny

Europejski Bank Centralny jest niezależną instytucją działającą w ramach unii gospodarczej i walutowej, do której należą wszystkie państwa członkowskie UE. Podejmuje decyzje bez konsultacji z rządami lub innymi instytucjami UE i bez przyjmowania wskazówek od tych organów. Jego głównym celem jest utrzymanie stabilności walutowej w strefie euro przez zapewnienie niskiego i stałego poziomu inflacji cen konsumpcyjnych.

Europejski Bank Inwestycyjny jest bankiem Unii Europejskiej. Jego właścicielem są państwa członkowskie, a zadaniem tego banku jest udzielanie pożyczek na inwestycje, które przyczyniają się do osiągnięcia celów UE. W swojej działalności bank ten koncentruje się na zwiększaniu liczby nowych miejsc pracy i potencjału

wzrostu gospodarczego UE, a także na wspieraniu działań w dziedzinie klimatu oraz polityki Unii poza jej granicami.

Agencje Unii Europejskiej

Unię Europejską w jej pracach wspiera szereg agencji UE, które stanowią odrębne podmioty prawne ustanowione w celu wykonywania konkretnych zadań na podstawie prawa Unii. Ich prace dotyczą zagadnień i problemów, które wywierają wpływ na życie codzienne osób mieszkających w UE. Odgrywają one znaczną rolę, zapewniając unijnym instytucjom i państwom członkowskim specjalistyczną wiedzę z różnych dziedzin, takich jak cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo żywności i leków, ochrona środowiska, prawa podstawowe oraz bezpieczeństwo granic.

2 PODEJMOWANIE DECYZJI

W unijnym procesie decyzyjnym uczestniczą różne instytucje, z których najważniejsze to Parlament, Rada i Komisja.

Z zasady to Komisja wysuwa propozycje nowych aktów prawnych, które są następnie przyjmowane przez Parlament i Radę. W pewnych okolicznościach Rada może przyjąć akt samodzielnie.

Aby zagwarantować, że działanie UE osiągnie swoje cele w najbardziej efektywny sposób, Komisja Europejska ocenia oczekiwane i rzeczywiste skutki polityki, prawodawstwa i innych ważnych środków. Ocena ta obejmuje również obywateli i zainteresowane strony na wszystkich etapach kształtowania polityki – od planowania do wdrażania, do przeglądu i późniejszych zmian.

Komisja publikuje wstępne oceny skutków lub plany działania w celu ogłoszenia nowych inicjatyw ustawodawczych lub planowanych *ocen* istniejącego prawodawstwa. Potencjalne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe proponowanych środków są analizowane i przedstawiane w *ocenach skutków* towarzyszących wnioskowi ustawodawczemu.

A co z przepisami lub inicjatywami już obowiązującymi? Po wystarczająco długim czasie wdrażania inicjatywy są poddawane ocenie, aby monitorować ich skuteczność pod kątem standardowych kryteriów. W związku z tym w programie sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) określono możliwości zmniejszenia kosztów regulacyjnych i uproszczenia obowiązujących przepisów.

Istnieje wiele rodzajów aktów prawnych, które stosuje się w różny sposób.

- **Rozporządzenie** to akt prawny, który jest bezpośrednio stosowany i posiada moc wiążącą we wszystkich państwach członkowskich. Państwa członkowskie nie muszą dokonywać jego transpozycji do prawa krajowego, niemniej jednak może istnieć potrzeba wprowadzenia zmian w prawie krajowym, aby uniknąć kolidowania przepisów w wyniku przyjęcia rozporządzenia.
- **Dyrektywa** to akt prawny, który wiąże państwa członkowskie lub grupę państw członkowskich

na potrzeby osiągnięcia określonego celu. Co do zasady należy dokonać transpozycji dyrektywy do prawa krajowego, aby stała się ona skuteczna. Co istotne, w dyrektywie określa się rezultat, który ma zostać osiągnięty; państwa członkowskie mają jednak swobodę decydowania, jak tego dokonają.

- **Decyzje** mogą być skierowane do państw członkowskich, grup ludzi, a nawet osób fizycznych. Decyzja wiąże w całości. Przykładowo decyzje stosuje się, aby orzec o połączeniu przedsiębiorstw.
- **Zalecenia i opinie** umożliwiają instytucjom Unii Europejskiej przedstawienie państwom członkowskim, a w niektórych przypadkach poszczególnym obywatelom, poglądu tychże instytucji, który nie jest wiążący ani nie prowadzi do powstania zobowiązania prawnego po stronie osoby lub jednostki, do której dany akt jest skierowany.

Każdy wniosek dotyczący nowego aktu prawnego UE jest zgodny z konkretnym artykułem traktatu, który określa się mianem podstawy prawnej wniosku. Od podstawy prawnej zależy, którą procedurę ustawodawczą należy zastosować.

Większość aktów prawnych sporządza się, stosując proces znany jako zwykła procedura .

Zwykła procedura ustawodawcza

Zwykła procedura ustawodawcza, znana również jako procedura współdecyzji, jest najczęściej stosowaną procedurą przyjmowania prawodawstwa UE. Stawia ona Parlament na równej pozycji z Radą, a akty prawne uchwalone przy wykorzystaniu tej procedury stanowią wspólne akty Parlamentu i Rady. Ma ona zastosowanie do znacznej większości prawodawstwa UE, obejmując szeroki zakres dziedzin, takich jak prawa konsumentów, ochrona środowiska i transport. W toku zwykłej procedury ustawodawczej Komisja sporządza wniosek, który przyjęć muszą zarówno Parlament, jak i Rada. Po otrzymaniu wniosku proces toczy się w następujący sposób.

Pierwsze czytanie

- Parlament omawia wnioski w ramach swoich komisji. Na forach tych komisji zgłasza się zmiany treści wniosku i przeprowadza głosowanie w sprawie tych zmian. Następnie wniosek przekazuje się Parlamentowi w pełnym składzie, który głosuje nad jego przyjęciem (i dalszymi zmianami) na posiedzeniu plenarnym.
- Rada i państwa członkowskie szczegółowo analizują przepisy. Większość dyskusji odbywa się w ramach grup roboczych, w skład których wchodzi urzędnicy służby cywilnej. Wiele kwestii można rozstrzygnąć na tym szczeblu technicznym lub na niewiele wyższym poziomie podejmowania decyzji, jednak niektóre kwestie trzeba pozostawić do ostatecznego rozstrzygnięcia na posiedzeniach właściwych ministrów. Rada dochodzi do politycznego porozumienia w sprawie prawodawstwa – może to nastąpić przed głosowaniem w Parlamencie lub po nim. Po przeprowadzeniu głosowania w Parlamencie porozumienie polityczne przekształca się w oficjalne wspólne stanowisko. Jeżeli wspólne stanowisko Rady jest inne niż wynik głosowania w Parlamencie, prawodawstwo przekazuje się do drugiego czytania w celu rozstrzygnięcia rozbieżności.
- Przedstawiciele Parlamentu i Rady często spotykają się w kuluarach, aby dojść do porozumienia przed sformulowaniem oficjalnych stanowisk. Jeżeli dojdą do porozumienia, Rada przyjmuje ten sam tekst co Parlament i wniosek staje się aktem prawnym. Określa się to tzw. porozumieniem na etapie pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim.

Drugie czytanie

- Jeżeli na etapie pierwszego czytania nie osiągnięto porozumienia, rozpoczyna się drugie czytanie. Odbywa się ono w sposób podobny do pierwszego czytania, lecz tym razem to Parlament analizuje zmiany zaproponowane przez Radę i głosuje nad nimi, a następnie Rada rozpatruje to, co zaproponuje Parlament. Drugie czytanie przebiega szybciej niż pierwsze, ponieważ przedmiot dyskusji mogą stanowić jedynie rozbieżności między stanowiskami Parlamentu i Rady, a różne elementy są objęte ograniczeniem czasowym.
- Istnieje możliwość, że Parlament i Rada osiągną porozumienie na tym etapie (porozumienie na etapie drugiego czytania w Parlamencie

Europejskim). Jeżeli dwie instytucje nie mogą podjąć wspólnej decyzji co do zaproponowanego aktu prawnego, przekazuje się go do komitetu pojednawczego, w którego skład wchodzi identyczna liczba przedstawicieli Parlamentu i Rady. Takie postępowanie pojednawcze stało się rzadkością. Większość aktów prawnych przyjmuje się w toku zwykłej procedury ustawodawczej w trakcie pierwszego lub drugiego czytania.

- Po ostatecznym uzgodnieniu tekstu i jego przetłumaczeniu na pozostałe języki tekst przepisów raz jeszcze przekazuje się do Parlamentu i Rady, które przyjmują je jako akt prawny. Następnie jest on publikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w językach urzędowych UE. W przepisach określa się termin, w jakim państwa członkowskie muszą je wdrożyć, lub – w przypadku rozporządzenia – termin wejścia w życie.

Jeżeli państwa członkowskie nie wdrożą prawodawstwa UE, Komisja może postawić je przed trybunałem i wnioskować o nałożenie grzywny. W prawie wszystkich przypadkach prawodawstwo UE jest egzekwowane w państwach członkowskich. Niekiedy może to prowadzić do skarg dotyczących niejednolitego wdrożenia przepisów w różnych państwach. Wykonanie niektórych decyzji egzekwuje się bezpośrednio na poziomie UE. Chodzi tu zwłaszcza o prawo konkurencji i postępowania antymonopolowe. Więcej informacji zob. część 3 niniejszej sekcji „Zapewnienie przestrzegania przepisów prawa Unii”.

Z kim jeszcze prowadzi się konsultacje?

Przy podejmowaniu decyzji dotyczących szeregu obszarów polityki Parlament, Rada i Komisja konsultują się z **Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym** (którego przewodniczącą jest Christa Schweng). W sprawach istotnych dla regionów Parlament, Rada i Komisja konsultują się z **Europejskim Komitetem Regionów** (którego przewodniczącym jest Apostolos Tzitzikostas).

Opinie komitetów nie są wiążące dla instytucji UE.

Dodatkowo można prowadzić konsultacje z innymi instytucjami i organami, jeżeli wniosek znajduje się w ich obszarze zainteresowania lub wiedzy specjalistycznej, na przykład z Europejskim Bankiem Centralnym w przypadku wniosków dotyczących kwestii gospodarczych i finansowych.

Nadzór krajowy

Parlamenti narodowe otrzymują projekty aktów ustawodawczych w tym samym czasie co Parlament i Rada. Mogą wyrazić swoją opinię, aby zapewnić podejmowanie decyzji na najodpowiedniejszym szczeblu. Parlamenti narodowe monitorują prawidłowe stosowanie zasady pomocniczości przy podejmowaniu decyzji w UE i mogą przedstawić uzasadnioną opinię, jeżeli uważają, że zasada ta nie jest przestrzegana.

Zaangażowanie obywateli

Każdy obywatel UE ma prawo skierować do Parlamentu petycję w jednym z 24 języków urzędowych UE w formie skargi lub wniosku w sprawie, która wchodzi w zakres działalności UE. Komisja Petycji działająca przy Parlamencie bada petycje i podejmuje decyzje o ich dopuszczalności, a także odpowiada za ich rozpatrzenie.

Obywatele mogą również bezpośrednio uczestniczyć w opracowaniu założeń polityki UE, wzywając Komisję Europejską do sporządzenia wniosku dotyczącego spraw, w których UE przysługuje kompetencja do tworzenia prawodawstwa. Tzw. europejską inicjatywę obywatelską musi poprzeć co najmniej 1 mln obywateli UE pochodzących z co najmniej siedmiu państw członkowskich. W każdym z tych siedmiu państw członkowskich wymaga się zebrania pewnej minimalnej liczby podpisów.

Obywatele mogą dzielić się swoimi opiniami na temat inicjatyw Komisji na kluczowych etapach procesu kształtowania polityki i stanowienia prawa. Za pośrednictwem portalu internetowego „Wyraź swoją opinię!” obywatele i zainteresowane strony mogą wnieść swój wkład na różne sposoby.

- Komisja ogłasza najpierw **nową inicjatywę** lub **ocenę istniejącej polityki lub aktu prawnego**, publikując wstępną ocenę skutków lub plan działania. Obywatele i zainteresowane strony mają cztery tygodnie na przekazanie informacji zwrotnych, które są publikowane na tej samej stronie internetowej.
- Podczas prac nad nową inicjatywą lub oceną Komisja prowadzi konsultacje publiczne za pośrednictwem internetowych kwestionariuszy udostępnianych przez 12 tygodni.
- Po zakończeniu prac nad wnioskiem ustawodawczym przez Komisję i przedłożeniu go Parlamentowi i Radzie obywatele mają kolejną możliwość przedstawienia swoich uwag. Okres przekazywania informacji zwrotnych dotyczących wniosków Komisji wynosi osiem tygodni, po czym odpowiedzi przekazywane są Parlamentowi i Radzie w celu uwzględnienia ich w negocjacjach.
- Dzięki portalowi „Wyraź swoją opinię: Upraszczamy!” obywatele mogą w każdej chwili przedstawić Komisji sugestie co do tego, w jaki sposób istniejące przepisy lub strategie polityczne mogłyby zostać uproszczone i ulepszone, aby stały się bardziej skuteczne i mniej uciążliwe.

Koordinowanie polityk państw członkowskich – przykład polityki gospodarczej

W ramach unii gospodarczej i walutowej podstawą polityki gospodarczej UE jest ścisła współpraca w zakresie krajowych polityk gospodarczych. Koordynacją zajmują się ministrowie właściwi ds. gospodarki i finansów, którzy wspólnie tworzą [Radę do Spraw Gospodarczych i Finansowych](#).

Ministrowie gospodarki i finansów państw strefy euro tworzą [Eurogrupę](#), która działa na rzecz wzrostu gospodarczego i stabilności finansowej w strefie euro.

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa jest zorganizowaną, uzgodnioną polityką zagraniczną UE, która ma zastosowanie głównie do dyplomacji i działań w zakresie bezpieczeństwa i obronności. Podjęcie decyzji wymaga jednomyślności państw członkowskich zgromadzonych w Radzie, lecz po osiągnięciu porozumienia dalsze decyzje dotyczące określonych aspektów mogą zapadać kwalifikowaną większością głosów. W sprawach z zakresu polityki zagranicznej na szczeblu ministerialnym przedstawicielem UE jest Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczący Komisji – obecnie Josep Borrell Fontelles – który przewodniczy również posiedzeniom ministrów właściwych ds. zagranicznych.

Zawieranie porozumień międzynarodowych

Każdego roku Rada zawiera (tj. formalnie podpisuje) szereg porozumień między UE a państwami niebędącymi członkami UE, a także między UE a organizacjami międzynarodowymi. Porozumienia te mogą obejmować rozległe obszary działalności, takie jak: handel, współpraca i rozwój, lub mogą dotyczyć konkretnych dziedzin, takich jak: wyroby włókiennicze, rybołówstwo, nauka i technika lub transport. Do zawarcia wszystkich porozumień międzynarodowych w obszarach objętych zwykłą procedurą ustawodawczą wymagana jest zgoda Parlamentu.

Zatwierdzanie budżetu UE

O rocznym budżecie UE decydują wspólnie Parlament i Rada. Jeżeli te dwie instytucje nie dojdą do porozumienia, inicjowana jest procedura pojednawcza, która trwa aż do zatwierdzenia budżetu. Aby uzyskać dalsze informacje, zob. część 4 niniejszej sekcji, „[Podejmowanie działań: budżet UE](#)”.

3 ZAPEWNIENIE PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW PRAWA UNII

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapewnia tożsamą wykładnię i jednolite stosowanie prawodawstwa UE w każdym państwie członkowskim. Trybunałowi przysługuje uprawnienie do rozstrzygnięcia sporów prawnych między państwami członkowskimi, instytucjami UE, przedsiębiorstwami i osobami fizycznymi. Aby rozpatrzyć wiele tysięcy spraw, które do niego trafiają, jest on podzielony na dwa główne organy: Trybunał Sprawiedliwości i Sąd.

Jeżeli osoba fizyczna lub przedsiębiorstwo doznało szkody w wyniku działania lub zaniechania instytucji UE lub jej pracownika, podmioty te mogą wnieść przeciwko nim skargę do Trybunału:

- pośrednio za pośrednictwem sądów krajowych, które mogą podjąć decyzję o skierowaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości,
- bezpośrednio do Sądu, jeżeli decyzja instytucji UE dotyczyła ich bezpośrednio i indywidualnie.

Każdy, kto uzna, że organy w kraju UE, w którym mieszka, naruszyły przepisy prawa UE, może wszcząć oficjalną procedurę składania skargi.

Jak działa Trybunał?

Postępowanie w sprawie wniesionej do Trybunału składa się z dwóch etapów:

- **procedura pisemna:** strony postępowania przedstawiają Trybunałowi pisemne oświadczenie. Pisemne uwagi mogą być również przedstawione przez organy krajowe, instytucje UE, a w niektórych przypadkach przez osoby fizyczne. Sędzia sprawozdawca podsumowuje oświadczenia i uwagi, a następnie sprawa

poddawana jest pod dyskusję na posiedzeniu ogólnym Trybunału;

- **procedura ustna:** odbywa się na posiedzeniu jawnym; adwokaci obu stron mogą przedstawiać swoje argumenty przed sędziami i rzecznikiem generalnym, którzy mogą zadawać im pytania. Jeżeli Trybunał zadecydował, że konieczna jest opinia rzecznika generalnego, wydaje on ją kilka tygodni po przesłuchaniu. Następnie sędziowie odbywają naradę i wydają wyrok.

Rozprawy w Sądzie toczą się według podobnej procedury, z tym wyjątkiem, że większość spraw rozpatruje trzech sędziów i nie uczestniczy w nich rzecznik generalny.

Inne instytucje sądowe UE

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje i bada skargi, a także pomaga zidentyfikować przypadki niewłaściwego administrowania w unijnych instytucjach i innych organach. Każdy obywatel, osoba zamieszkała na terytorium UE, stowarzyszenie lub przedsiębiorstwo z państwa członkowskiego UE może złożyć skargę do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Europejski Inspektor Ochrony Danych odpowiada za ochronę danych osobowych, które są przechowywane przez instytucje unijne w formie elektronicznej, pisemnej lub graficznej i dotyczą obywateli Unii i osób zamieszkałych na terytorium UE. Odpowiada on także za ochronę prywatności obywateli Unii i osób zamieszkałych na terytorium UE. Ponadto promuje on dobre praktyki w tej dziedzinie wśród instytucji i organów UE.

4 PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ: BUDŻET UE

UE ustala długoterminowe plany wykorzystania środków budżetowych (znane jako wieloletnie ramy finansowe), które stanowią stabilną podstawę wdrażania budżetu przez co najmniej siedem lat. Umożliwiają one UE uzupełnianie budżetów państw przez finansowanie polityki o unijnej wartości dodanej. W wieloletnich ramach finansowych określa się maksymalne roczne kwoty (pułapy), które UE może przeznaczyć na różne kategorie wydatków (działy). Obecny budżet obejmuje lata 2021–2027 i umożliwia UE zainwestowanie w tym okresie ok. 1,2 bln euro w siedmiu kategoriach wydatków. Budżet ten jest wyjątkowo uzupełniony o 806,9 mld euro w formie dotacji i pożyczek z NextGenerationEU: unijnego planu odbudowy mającego na celu zaradzenie społecznym i gospodarczym skutkom pandemii COVID-19.

O rocznym budżecie UE decydują wspólnie Parlament Europejski i Rada. W Parlamencie budżet omawia się w toku dwóch następujących po sobie czytań. Budżet wchodzi w życie po podpisaniu przez przewodniczącego Parlamentu. Działająca przy Parlamencie Komisja Kontroli Budżetowej monitoruje sposób wydatkowania środków budżetowych, a Parlament co roku podejmuje decyzję o tym, czy zatwierdzić sposób, w jaki Komisja zarządziła budżetem w poprzednim roku finansowym.

W 2022 r. roczny budżet UE wyniósł około 170 mld euro – kwota ta wydaje się spora, ale jest to zaledwie 1 proc. rocznego PKB państw członkowskich.

Długoterminowy budżet UE na lata 2021–2027 i NextGenerationEU

Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

149,5 (+ 11,5 z NGEU)

Spójność, odporność i wartości

426,7 (+ 776,5 z NGEU)

Zasoby naturalne i środowisko

401 (+ 18,9 z NGEU)

Migracja i zarządzanie granicami

25,7

Bezpieczeństwo i obrona

14,9

Sąsiedztwo i świat

110,6

Europejska administracja publiczna

82,5

Ogółem: 2,018 bln EUR

Kilka programów w ramach tych działań otrzymuje dodatkowe przydziały środków: zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2093 („rozporządzenie w sprawie WRF”) (program „Horyzont Europa”, InvestEU, EU4Health, Erasmus+, program „Kreatywna Europa”, „Sprawiedliwość”, program „Obywatele, równość, prawa i wartości” oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami); z ponownego wykorzystania umorzeń na podstawie art. 15 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 („rozporządzenie finansowe”) (program „Horyzont Europa”); oraz ze środków powracających z Europejskiego Funduszu Rozwoju (Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”). Dokładne dodatkowe przydziały będą ustalane corocznie.

Wszystkie kwoty wyrażone są w mld euro w cenach bieżących według stanu na listopad 2020 r.

Źródło: Komisja Europejska.

Komisja odpowiada za zarządzanie budżetem UE i jego wdrażanie, a także za wdrażanie założeń polityki i programów przyjętych przez Parlament i Radę. Większość działań w zakresie rzeczywistego wdrażania i wydatkowania środków realizują rządy krajowe i samorządy terytorialne, lecz Komisja odpowiada za sprawowanie nadzoru nad tymi działaniami. Komisja zarządza budżetem pod czujnym okiem [Europejskiego Trybunału Obrachunkowego](#). Obie instytucje mają na celu zapewnienie należytego zarządzania finansami.

Co roku, opierając się na zaleceniu Rady, Parlament decyduje, czy ostatecznie zatwierdzić sposób wyko-

nania przez Komisję budżetu Unii – innymi słowy, czy udzielić Komisji absolutorium. Procedura ta zapewnia pełną rozliczalność i przejrzystość, a absolutorium, jeżeli zostanie udzielone, prowadzi do formalnego zamknięcia ksiąg rachunkowy za dany rok.

[Europejski Trybunał Obrachunkowy](#) jest niezależną zewnętrzną instytucją kontrolną UE. Sprawdza, czy dochód Unii został uzyskany w prawidłowy sposób, czy wydatki były ponoszone w sposób zgodny z prawem i uczciwy oraz czy w sposób należyty zarządzano finansami. W wykonywaniu swoich zadań ETO jest niezależny od pozostałych instytucji UE i rządów.

JAK SKONTAKTOWAĆ SIĘ Z UE

Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów Europe Direct. Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie: european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_pl.

Telefonicznie lub pisemnie

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania na temat Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696,
- za pomocą formularza: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_pl.

WYSZUKIWANIE INFORMACJI O UE

Online

Informacje o Unii Europejskiej są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu Europa (european-union.europa.eu).

Publikacje UE

Publikacje UE można obejrzeć lub zamówić na stronie: op.europa.eu/pl/publications. Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z serwisem Europe Direct lub z lokalnym centrum dokumentacji europejskiej (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_pl).

Prawo UE i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1951 r., są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Otwarte dane UE

Portal data.europa.eu zapewnia dostęp do otwartych zbiorów danych pochodzących z instytucji, organów i agencji UE. Dane te można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych. Portal umożliwia również dostęp do wielu zbiorów danych z krajów europejskich.

